

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2005. gada 14. decembrī*

Lieta T-69/00

Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio SpA (FIAMM), Montekio Madžore [*Montecchio Maggiore*] (Itālija),

Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio Technologies Inc. (FIAMM Technologies), Īstheivena [*East Haven*], Delavēra [*Delaware*] (ASV),

ko pārstāv I. van Bāls [*I. Van Bael*], A. Čevēze [*A. Cevese*] un F. di Džanni [*F. Di Gianni*], avocats, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītājas,

pret

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv Dž. Maganca [*G. Maganza*], J. Ibērs [*J. Huber*], F. Rudžeri Laderki [*F. Ruggeri Laderchi*] un S. Markvarts [*S. Marquardt*], pārstāvji,

* Tiesvedības valoda — itāļu.

un

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja P. Keipers [*P. Kuijper*], L. Džuseti [*L. Gussetti*], V. di Buči [*V. Di Bucci*], K. Brauns [*C. Brown*] un E. Rigīni [*E. Righini*], pēc tam — Keipers, Džuseti, di Buči un Rigīni, pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētājas,

ko atbalsta

Spānijas Karaliste, ko sākotnēji pārstāvēja R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], pēc tam — E. Brakehaiss Konesa [*E. Braquehais Conesa*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

persona, kas iestājusies lietā,

par prasību atlīdzināt zaudējumus, kas, iespējams, radušies papildu muitas nodevu dēļ, ko Amerikas Savienotās Valstis atskaitīja no prasītāju stacionāro akumulatoru importa ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) Strīdu noregulēšanas institūcijas atļauju, tai konstatējot, ka Kopienas banānu importa režīms neatbilst Līguma par PTO izveidošanu pielikumā esošajiem līgumiem un memorandiem.

EIROPAS KOPIENU PIRMĀS INSTANCES TIESA
(virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs B. Vesterdorfs [*B. Vesterdorf*], tiesneši P. Linda [*P. Lindh*], J. Azizi [*J. Azizi*], J. Pirungs [*J. Pirrung*], I. Legāls [*H. Legal*], R. Garsija-Valdekasass [*R. García-Valdecasas*], V. Tili [*V. Tiili*], Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*], A. V. H. Meijs [*A. W. H. Meij*], M. Vilars [*M. Vilaras*] un N. Forvuds [*N. Forwood*],

sekretārs H. Jungs [*H. Jung*],

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdes 2003. gada 11. martā un 2004. gada 26. maijā,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Atbilstošās tiesību normas

- ¹ 1994. gada 15. aprīlī Kopiena parakstīja Noslēguma dokumentu pēc Urugvajes raunda daudzpusējām tirdzniecības sarunām, Līgumu par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu, kā arī līgumu un memorandu kopumu, kas ietverti Līguma par PTO izveidošanu (turpmāk tekstā — “PTO Līgumi”) 1.–4. pielikumā.

2 Pēc šīs parakstīšanas Padome pieņēma 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK par daudzpusējo sarunu Urugvajas kārtā (no 1986. gada līdz 1994. gadam) panākto nolīgumu slēgšanu Eiropas Kopienas vārdā jautājumos, kas ir tās kompetencē (OV L 336, 1. lpp.).

3 Kā tas izriet no Līguma par PTO izveidošanu preambulas — līgumslēdzējas puses bija nolēmušas parakstīt līgumus, “veidojot savstarpēji un abpusēji izdevīgas saistības ar nolūku būtiski pazemināt tarifus un citas tirdzniecības barjeras, kā arī likvidēt diskriminējošu attieksmi starptautiskajās tirdzniecības attiecībās”.

4 Līguma par PTO izveidošanu II panta 2. punkts nosaka:

“Līgumi un ar tiem saistītie juridiskie akti, kas ietverti 1., 2. un 3. pielikumos, [..] ir šī Līguma neatņemamas sastāvdaļas, kas ir saistošas visām tā Dalībvalstīm.”

5 Līguma par PTO izveidošanu XVI panta ar nosaukumu “Citi nosacījumi” 4. punkts nosaka:

“Katra Dalībvalsts nodrošina savu likumu, noteikumu un administratīvo procedūru atbilstību savām saistībām, kā to paredz klāt pievienotie Līgumi.”

- 6 Turklāt Vienošanās par noteikumiem un kārtību, kas nosaka strīdu noregulēšanu (turpmāk tekstā — “VSN”), kas ir ietverta Līguma par PTO izveidošanu 2. pielikumā, tās 3. panta ar nosaukumu “Vispārīgie noteikumi” 2. punkta pēdējā teikumā precīzē:

“SNI rekomendācijas un lēmumi nepalielina vai nesamazina tās tiesības un pienākumus, kas paredzēti aptvertajos līgumos.”

- 7 Saskaņā ar VSN 3. panta 7. punktu:

“Pirms lietas ierosināšanas Dalībvalstij jāizvērtē, vai šāda lēmuma īstenošana un darbība šīs kārtības ietvaros tai būs izdevīga. Strīdu noregulēšanas mehānisma mērķis ir nodrošināt pozitīvu strīda atrisinājumu. Skaidri saprotams, ka visvairāk vēlams ir abām pusēm pieņemams strīdus atrisinājums saskaņā ar aptvertajiem līgumiem. Ja šāds vispārēji pieņemams atrisinājums nav panākts, primārais strīdu noregulēšanas mehānisma mērķis parasti ir nodrošināt attiecīgo pasākumu atcelšanu, ja tiek konstatēts, ka tie neatbilst kādam no aptvertā līguma nosacījumiem. Kompensācijas nosacījums tiek pielietots tikai tad, ja tūlītēja šāda pasākuma atcelšana nav iespējama, un tikai kā pagaidu pasākums līdz aptvertajam līgumam neatbilstošā pasākuma atcelšanai. Pēdējā atkāpšanās, kuru šis Līgums nodrošina Dalībvalstij, kas prasa strīda noregulēšanas kārtību, ir iespēja pārtraukt koncesiju piemērošanu vai citas saistības saskaņā ar aptvertajiem līgumiem diskriminējošā kārtā attiecībā pret citu Dalībvalsti, pēc SNI pilnvarojuma šādu pasākumu veikšanai.”

- 8 VSN 7. pants paredz, ka komisijas veic pienācīgu izmeklēšanu, lai palīdzētu strīdu noregulēšanas institūcijai (turpmāk tekstā — “SNI”) sagatavot rekomendācijas vai pieņemt lēmumus par jautājumiem, kas šai iestādei ir iesniegti. Atbilstoši VSN 12. panta 7. punktam gadījumā, ja strīdus pusēm nav izdevies panākt savstarpēji apmierinošu risinājumu, komisija iesniedz savus secinājumus SNI rakstiska ziņojuma veidā.
- 9 VSN 17. pants paredz, ka SNI var izveidot apelācijas institūciju, kas būtu pilnvarota izskatīt apelācijas sūdzības par komisijām iesniegtajām lietām.
- 10 Atbilstoši VSN 19. panta noteikumiem gadījumā, ja komisija vai Apelācijas institūcija secina, ka pasākums neatbilst PTO līgumam, tā iesaka attiecīgajai dalībvalstij panākt pasākuma savietojamību ar šo līgumu. Papildus šiem ieteikumiem komisija vai Apelācijas institūcija var ieteikt veidu, kādā attiecīgā dalībvalsts varētu īstenot šos ieteikumus.
- 11 Atbilstoši VSN 21. panta ar nosaukumu “Rekomendāciju un lēmumu īstenošanas uzraudzība” 1. punktam precīza SNI rekomendāciju un lēmumu ievērošana ir ārkārtīgi svarīga, lai nodrošinātu efektīvu strīdu atrisināšanu, kas ir ieguvums visām dalībvalstīm.
- 12 Saskaņā ar VSN 21. panta 3. punktu, ja attiecīgā dalībvalsts nevar tūlīt ievērot SNI rekomendācijas un lēmumus, tai tas ir jāizdara saprātīgā termiņā, ko vajadzības gadījumā nosaka saistošā arbitrāža.

- 13 Ja pastāv domstarpības par to, vai saskaņā ar SNI rekomendācijām un lēmumiem piemērotie pasākumi atbilst PTO līgumam, VSN 21. panta 5. punkts precizē, ka šāds strīds jāatrisina saskaņā ar SNI noteikto strīdus noregulēšanas kārtību, pēc iespējas vēršoties pie sākotnējā komisijas sastāva.
- 14 Atbilstoši VSN 21. panta 6. punktam SNI piekrīt pieņemto rekomendāciju un lēmumu īstenošanas uzraudzība un, ja vien SNI nenolemj citādi, jautājumi par rekomendāciju vai lēmumu īstenošanu tiek iekļauti SNI sanāksmes darba kārtībā sešus mēnešus pēc datuma, kurš ir noteikts kā 3. punktā paredzētais saprātīgais termiņš, un paliek iekļauti SNI sanāksmes darba kārtībā līdz pat brīdim, kad jautājums ir atrisināts.
- 15 VSN 22. pants ar nosaukumu “Kompensācija un koncesiju pārtraukšana” nosaka:

“1. Kompensācija un koncesiju vai citu saistību pārtraukšana ir pagaidu pasākumi, ko iespējams piemērot gadījumā, ja rekomendācijas un lēmumi netiek īstenoti saprātīgā termiņā. Tomēr primārais ir rekomendāciju īstenošana, lai padarītu pasākumu atbilstošu aptvertajiem līgumiem, nevis kompensācijas vai koncesiju pārtraukšana. Kompensācija ir brīvprātīga, un, ja tāda tiek piešķirta, tai jāatbilst aptvertajiem līgumiem.

2. Ja attiecīgā Dalībvalsts nav spējusi pielāgot pasākumu, kas ir uzskatāms par neatbilstošu aptvertajam līgumam, un tādējādi nav īstenojusi rekomendācijas un lēmumus saprātīgā laika periodā, kas noteikti atbilstoši 21. panta 3. paragrāfam [punktam], šādai Dalībvalstij pēc pieprasījuma jāuzsāk sarunas ar jebkuru no pusēm,

kas iesaistījusies strīdus noregulēšanas procesos, ar nolūku noteikt abpusēji pieņemamas kompensācijas. Ja vienošanās par apmierinošu kompensāciju nav panākta 20 dienu laikā pēc saprātīga termiņa izbeigšanās, jebkura puse, kura ierosinājusi strīda noregulēšanas procesu, var pieprasīt SNI atļauju pārtraukt koncesiju vai citu saistību saskaņā ar aptvertajiem līgumiem piemērošanu attiecīgajai Dalībvalstij.

3. Apsverot kādu koncesiju vai citu saistību pārtraukšanu, sūdzētājai pusei jāpiemēro šādi principi un kārtība:

- a) par vispārējo principu jāuzskata, ka sūdzētājai pusei vispirms jāmēģina pārtraukt koncesijas vai citas saistības attiecībā uz tādu pašu sektoru(-iem) kā tas, kurā komisija vai Apelācijas institūcija ir konstatējušas pārkāpumu vai cita veida anulējumu vai kaitējumu;
- b) ja šī puse uzskata, ka nav iespējams vai nav mērķtiecīgi pārtraukt koncesijas vai citas saistības attiecībā uz vienu un to pašu sektoru(-iem), tā var pieprasīt koncesijas vai citu saistību pārtraukšanu citos sektoros saskaņā ar to pašu līgumu;
- c) ja šī puse uzskata, ka nav iespējams vai nav mērķtiecīgi pārtraukt koncesijas vai citas saistības attiecībā uz citiem sektoriem saskaņā ar to pašu līgumu, un apstākļi ir pietiekoši nopietni, tā var pieprasīt koncesijas vai citu saistību pārtraukšanu saskaņā ar citu aptverto līgumu;

[..].

4. Koncesiju vai citu saistību pārtraukšanas apjomam, ko atļāvis SNI, ir jābūt vienlīdzīgam ar anulējuma un kaitējuma apjomu.

[..]

6. Ja rodas situācija, kas aprakstīta 2. paragrāfā [punktā], tad pēc attiecīga lūguma saņemšanas SNI dod atļauju pārtraukt koncesijas vai citas saistības 30 dienu laikā pēc saprātīga termiņa izbeigšanās, ja vien SNI pēc konsensa nenolemj lūgumu noraidīt. Tomēr, ja attiecīgā Dalībvalsts iebilst pret ieteikto pārtraukšanas apjomu vai izvirza pretenzijas, ka nav tikuši ievēroti 3. paragrāfā [punktā] norādītie principi un kārtība sūdzētājas puses pieprasījumā par koncesiju vai citu saistību pārtraukšanu [..], lieta jānodod arbitrāžai. Šāda arbitrāža jāveic sākotnējā komisijā, ja tās locekļi ir pieejami, vai arī arbitram, kuru iecēlis ģenerāldirektors, un tā tiek pabeigta 60 dienu laikā pēc saprātīgā termiņa izbeigšanās. Koncesijas un citas saistības nevar tikt pārtrauktas arbitrāžas laikā.

7. Arbitram, kurš darbojas atbilstoši 6. paragrāfam [punktam], nav jāpārbauda pārtraucamo koncesiju vai citu saistību raksturs, bet gan jānosaka, vai šādas pārtraukšanas apjoms ir vienlīdzīgs anulējumu vai kaitējuma [samazinājuma] apjomam [..]. Puses akceptē arbitra lēmumu kā galīgu, un attiecīgās puses nepieprasa otru arbitrāžu. SNI tiek nekavējoties informēta par arbitra lēmumu un pēc attiecīga lūguma dod atļauju pārtraukt koncesijas vai citas saistības, ja lūgums atbilst arbitra lēmumam, ja vien SNI ar konsensu nenolemj lūgumu noraidīt.

8. Koncesiju vai citu saistību pārtraukšana notiek uz laiku un tiek piemērota tikai līdz brīdim, kad pasākums, kas atzīts par neatbilstošu aptvertajam līgumam, ir atcelts vai Dalībvalsts, kurai jāīsteno rekomendācijas un lēmumi, rod kompensācijas iespējas ieguvuma anulējumam vai kaitējumam [samazinājumam], vai arī tiek panākts savstarpēji apmierinošs atrisinājums. Atbilstoši [VSN] 21. panta 6. paragrāfam [punktam] SNI piekrīt pieņemto rekomendāciju un lēmumu īstenošanas uzraudzībai, ieskaitot tos gadījumus, kad tikusi sniegta kompensācija, pārtrauktas koncesijas vai citas saistības, bet rekomendācijas pasākuma pielāgošanai aptvertajiem līgumiem nav īstenotas.

[..]”

Prāvas rašanās fakti

- 16 1993. gada 13. februārī Padome pieņēma Regulu (EEK) Nr. 404/93 par banānu tirgus kopīgo organizāciju (OV L 47, 1. lpp., turpmāk tekstā — “banānu TKO”). Tirdzniecības režīms ar trešām valstīm, ko nosaka šās regulas IV nodaļa, paredz labvēlīgus noteikumus banāniem, kuru izcelsmes valstis ir noteiktas Āfrikas, Karību un Klusā okeāna valstis (ĀKK), kas 1989. gada 15. decembrī ir parakstījušas Ceturto Lomes ĀKK–EEK konvenciju (OV 1991, L 229, 3. lpp.).
- 17 Par sūdzībām, ko 1996. gada februārī SNI iesniedza vairāki PTO dalībnieki, tostarp Ekvadora un ASV, komisija, kas izveidota atbilstoši VSN noteikumiem, 1997. gada 22. maijā iesniedza savus ziņojumus, kuros atzina, ka banānu TKO importa režīms nav saderīgs ar saistībām, ko Kopiena uzņēmusies PTO līguma ietvaros. Komisijas

sagatavotie ziņojumi tāpat rekomendēja SNI aicināt Kopienu panākt šā režīma atbilstību pienākumiem, ko tai uzliek PTO līgums.

- 18 Attiecībā uz apelācijas sūdzību, ko iesniedza Kopiena, pastāvīgā apelācijas institūcija 1997. gada 9. septembrī pēc būtības apstiprināja komisijas secinājumus un rekomendēja SNI aicināt Kopienu panākt apstrīdēto Kopienu tiesību normu atbilstību PTO līgumiem.
- 19 1997. gada 25. septembrī SNI pieņēma komisijas un apelācijas institūcijas ziņojumus.
- 20 1997. gada 16. oktobrī Kopiena atbilstoši VSN 21. panta 3. punktam informēja SNI par to, ka tā pilnībā ievēros savas starptautiskās saistības.
- 21 1997. gada 17. novembrī sūdzētājas valstis, piemērojot VSN 21. panta 3. punkta c) apakšpunktu, lūdza saistošajai arbitražai noteikt saprātīgu termiņu Kopienas pienākumu izpildei.
- 22 Ar arbitražas spriedumu, kas publicēts 1998. gada 7. janvārī, saistošā arbitražā noteica, ka šis laika periods ir no 1997. gada 25. septembra līdz 1999. gada 1. janvārim.
- 23 1998. gada 20. jūlijā, pieņemot Regulu (EK) Nr. 1637/98, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 404/93 (OV L 210, 28. lpp.), Padome izmainīja banānu tirdzniecības režīmu ar trešām valstīm.

24 Regulas (EK) Nr. 1637/98 preambula nosaka:

“(1) [..] ir vajadzīgas vairākas izmaiņas Regulas [..] Nr. 404/93 IV sadaļas noteikumos par tirdzniecību ar trešām valstīm;

(2) [..] ir jāizpilda Kopienas starptautiskās saistības [PTO] un pret pārējām valstīm, kas parakstījušas Ceturto ĀKK–ĒK konvenciju, vienlaikus sasniedzot [banānu TKO] mērķus;

[..]

(9) [..] šīs regulas darbība būtu jāpārskata pēc attiecīgā pārbaudes laika beigām;

[..].”

25 1998. gada 28. oktobrī Komisija pieņēma Regulu (EK) Nr. 2362/98, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Regulas Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importa režīmu Kopienā (OV L 293, 32. lpp.). Šis dokuments ietver tiesību normu kopumu, kas vajadzīgs jaunā banānu tirdzniecības režīma ar trešām valstīm īstenošanai, ieskaitot pārejas noteikumus, jo šie piemērošanas noteikumi visai drīz stājās spēkā.

- 26 Uzskatot, ka Kopiena ieviesa banānu importa režīmu, saglabājot iepriekšējā režīma nelikumīgos aspektus un neievērojot PTO līgumus un SNI 1997. gada 25. septembra lēmumu, ASV 1998. gada 10. novembrī publicēja "*Federal Register*" tādu preču pagaidu sarakstu, kuru izcelsmes valstis ir Kopienas dalībvalstis un kurām paredzēts piemērot pretpasākumu papildu importa muitas nodevu formā.
- 27 ASV 1998. gada 21. decembrī paziņoja par savu nodomu, sākot ar 1999. gada 1. februāri vai vēlākais — ar 1999. gada 3. martu, piemērot muitas nodevas ar 100 % likmi Kopienas precēm, kas ietvertas ASV administrācijas izveidotajā sarakstā.
- 28 1999. gada 14. janvārī ASV atbilstoši VSN 22. panta 2. punktam lūdza SNI atļauju pārtraukt piemērot Kopienai un tās dalībvalstīm tarifu koncesijas un citas saistības saskaņā ar 1994. gada Vispārīgo vienošanos par tarifiem un tirdzniecību (*GATT*) un Vispārīgo pakalpojumu tirdzniecības līgumu (*GATS*) tirdzniecībai 520 miljonu ASV dolāru (USD) apmērā.
- 29 SNI sanāksmes laikā, kas notika no 1999. gada 25. janvāra līdz 1. februārim, Kopiena apstrīdēja šo summu, jo tā neatbilda ASV ieguvuma anulējuma vai samazinājuma līmenim, un apgalvoja, ka netika ievēroti principi un procedūras, ko nosaka VSN 22. panta 3. punkts.
- 30 1999. gada 29. janvārī pēc Kopienas lūguma SNI nolēma iesniegt šo jautājumu sākotnējās komisijas arbitrāžai, pamatojoties uz VSN 22. panta 6. punktu, un apturēja ASV pieteikuma par atļaujas piešķiršanu izskatīšanu līdz brīdim, kad tiks noteikta summa, ko var atskaitīt kā pretpasākumu.

- 31 1999. gada 3. martā ASV administrācija jaunajā sarakstā ietverto preču Kopienas eksportētājiem noteica pienākumu uzrādīt bankas garantiju — 100 % no importēto preču vērtības.
- 32 Ar 1999. gada 9. aprīļa lēmumu arbitri, pirmkārt, uzskatot, ka vairākas jaunās banānu TKO importa režīma tiesību normas ir pretrunā PTO līgumu noteikumiem, noteica 191,4 miljonus USD gadā ASV ieguvuma anulējuma vai samazinājuma līmenim un, otrkārt, uzskatīja, ka tarifu koncesiju un citu saistību piemērošana 1994. gada *GATT* ietvaros attiecībā uz Kopienu un tās dalībvalstīm tirdzniecībai, kas sasniedz 191,4 miljonus USD gadā, atbilst VSN 22. panta 4. punktam.
- 33 1999. gada 7. aprīlī ASV lūdza SNI, piemērojot VSN 22. panta 7. punktu, atļaut piemērot muitas nodevas importam, kas sasniedz šo summu.
- 34 1999. gada 9. aprīļa paziņojumā presei *United States Trade Representative* (Amerikas Savienoto Valstu pārstāvis tirdzniecības jautājumos, turpmāk tekstā — “Pārstāvis”) publicēja to preču sarakstu, kurām ir piemērojamas importa muitas nodevas ar 100 % likmi. Šajā preču, kuru izcelsmes valstis ir Austrija, Beļģija, Somija, Francija, Vācija, Grieķija, Īrija, Itālija, Luksemburga, Portugāle, Spānija, Zviedrija un Apvienotā Karaliste, sarakstā tostarp ietverti “svina skābes akumulatori, kas netiek izmantoti, lai iedarbinātu virzuļmotorus vai kā enerģijas galvenais avots elektriskajiem transporta līdzekļiem”. Tajā tika norādīts, ka Pārstāvis publicēs lēmumu par nodevu uzlikšanu ar 100 % likmi “*Federal Register*” un ka atskaitījumi tiks veikti, sākot ar 1999. gada 3. martu.

- 35 Šis lēmums, kas 1999. gada 19. aprīlī tika publicēts “*Federal Register*” (64. sējums, Nr. 74, 19209.–19211. lpp.), tika pieņemts, pamatojoties uz 1974. gada Tirdzniecības likuma [*Trade Act*] 301. pantu, saskaņā ar kuru Pārstāvis veic atļautos pasākumus, ja tiek konstatēts ASV tirdzniecības līgumā noteikto tiesību pārkāpums.
- 36 No iepriekš minētā tiesību akta nodaļas “Spēkā stāšanās datums” izriet — “[Pārstāvis] nolēma, ka, sākot ar 1999. gada 19. aprīli, precēm, kas nodotas patēriņam un izņemtas no noliktavas, lai tās nodotu patēriņam, 1999. gada 3. martā vai pēc šā datuma ir piemērojamas nodevas *ad valorem* ar 100 % likmi”.
- 37 Komisija, kas tika izveidota pēc Ekvadoras 1998. gada 18. decembra pieprasījuma atbilstoši VSN 21. panta 5. punktam, tāpat 1999. gada 6. aprīlī secināja, ka jaunais Kopienas banānu importa režīms neatbilst PTO līgumu noteikumiem. 1999. gada 6. maijā SNI apstiprināja Komisijas ziņojumu.
- 38 1999. gada 19. aprīlī SNI atļāva ASV piemērot importam no Kopienas muitas nodevas, ikgadējam tirdzniecības apjomam sasniedzot 191,4 miljonus USD.
- 39 1999. gada 25. maijā Kopiena apstrīdēja PTO iestādēs ASV pretpasākumus par laika posmu no 1999. gada 3. marta līdz 1999. gada 19. aprīlim, tostarp tādēļ, ka tie stājās spēkā 1999. gada 3. martā.
- 40 Uzskatot, ka ASV papildu nodevu spēkā stāšanās šajā datumā ir pretrunā VSN tiesību normām, komisija, pie kuras vērsās Kopiena, pārcēla šā pasākuma spēkā stāšanās datumu uz 1999. gada 19. aprīli.

41 Sarunu ar visiem ieinteresētajiem dalībniekiem ietvaros Kopena piedāvāja veikt grozījumus jaunajā banānu TKO. Šie grozījumi tika iestrādāti Padomes 2001. gada 29. janvāra Regulā (EK) Nr. 216/2001, ar ko groza Regulu Nr. 404/93 (OV L 31, 2. lpp.).

42 Saskaņā ar Regulas Nr. 216/2001 preambulu:

“(1) Ir bijis daudz tiešu kontaktu ar piegādātāja zemēm un citām ieinteresētām pusēm, lai izšķirtu strīdus, kas radušies, piemērojot ar Regulu [...] Nr. 404/934 izveidoto importa režīmu, un lai ņemtu vērā saskaņā ar [PTO] strīdu noregulēšanas sistēmas ietvaros izveidotās īpašās grupas secinājumus.

(2) Izanalizējot visas Komisijas piedāvātās iespējas, var secināt, ka, vidēji īsā laikā izveidojot importa sistēmu, kuras pamatā būtu atbilstīgas muitas nodokļa likmes piemērošana un tarifu atvieglojumu piemērošana importam no ĀKK valstīm, tiktu sniegtas vislabākās garantijas, pirmkārt, tirgus kopējās organizācijas mērķu sasniegšanai attiecībā uz Kopenas ražošanu un pieprasījumu starp patērētājiem, otrkārt, starptautiskās tirdzniecības noteikumu ievērošanai un, treškārt, turpmāku strīdu novēršanai.

(3) Tomēr šāda sistēma jāievieš pēc tam, kad saskaņā ar PTO noteikto kārtību, jo īpaši [GATT...] XXVIII pantu, noslēgtas sarunas ar Kopenas partneriem. Šo sarunu rezultāti jāiesniedz apstiprināšanai Padomē, kurai saskaņā ar Līguma noteikumiem jānosaka arī piemērojamo kopējo muitas tarifu apjoms.

- (4) Līdz minētais režīms stājas spēkā, Kopienai būtu jāsaņem piegādes atbilstīgi vairākām tarifu kvotām, ko atver jebkuras izcelsmes importam un pārvalda atbilstīgi minētās [SNI..] ieteikumiem.
- (5) Ņemot vērā ligumsaistības pret ĀKK valstīm un vajadzību garantēt tām pienācīgus konkurences apstākļus, piemērojot šo valstu izcelsmes banānu importam tarifu atvieglojumus EUR 300 apjomā par tonnu, varētu saglabāt attiecīgās tirdzniecības plūsmas. Tas jo īpaši nozīmēs, ka šādam importam atbilstīgi [..] tarifu kvotām piemēros nodokļa nulles likmi.
- (6) Komisija būtu jāpilnvaro sākt sarunas ar piegādātāja zemēm, kas ir būtiski ieinteresētas veikt piegādes Kopienas tirgum, lai mēģinātu sarunu ceļā piešķirt pirmās divas tarifu kvotas [..].”

⁴³ 2001. gada 11. aprīlī ASV un Kopiena noslēdza vienošanos, kas nosaka “līdzekļus, kas var tikt atļauti, lai noregulētu ilgstošus strīdus par banānu importa režīmu” Kopienā. Šī vienošanās paredz, ka Kopiena apņemas “vēlākais līdz 2006. gada 1. janvārim izveidot tikai tarifu režīmu banānu importam”. Šis dokuments nosaka pasākumus, ko Kopiena apņemas veikt pārejas periodā, kas beidzas 2006. gada 1. janvārī. Turpretī ASV apņemas uz laiku pārtraukt papildu muitas nodevu piemērošanu, ko šai valstij ir atļauts piemērot Kopienas importam. ASV tomēr savā 2001. gada 26. jūnija paziņojumā SNI precizēja, ka šī vienošanās “kā tāda nav uzskatāma par savstarpēji panākto risinājumu atbilstoši [VSN 3. panta 6. punktam un ka] turklāt, ņemot vērā pasākumus, kas visām pusēm ir vēl jāveic, būtu arī priekšlaicīgi izslēgt šo jautājumu no SNI darba kārtības”.

- 44 Ar 2001. gada 7. maija Regulu (EK) Nr. 896/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Padomes Regulas (EEK) Nr. 404/93 piemērošanai attiecībā uz banānu importēšanas kārtību Kopienā (OV L 126, 6. lpp.), Komisija noteica piemērošanas noteikumus jaunajam Kopienas banānu importa režīmam, ko ievieša Regula Nr. 216/2001.
- 45 ASV pārtrauca piemērot papildu muitas nodevas, sākot ar 2001. gada 30. jūniju. Sākot ar 2001. gada 1. jūliju, to nodevas Kopienā ražoto stacionāro akumulatoru importam atkal tika samazinātas līdz sākotnējai 3,5 % likmei.
- 46 No statistikas datiem, ko iesniedza Komisija pēc Pirmās instances tiesas pieprasījuma, izriet, ka Kopienā ražoto svina skābes akumulatoru importa ASV IAT (izmaksas, apdrošināšana un transportēšanas izmaksas) kopējā vērtība palielinājās: 1998. gadā — līdz USD 33 748 879, 1999. gadā — līdz USD 21 825 385, 2000. gadā — līdz USD 15 938 040 un, visbeidzot, 2001. gadā — līdz USD 15 617 997.
- 47 *Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio SpA (FIAMM) un Fabbrica italiana accumulatori motocarri Montecchio Technologies, Inc. (FIAMM Technologies)* darbojas tostarp tādu stacionāro akumulatoru nozarē, kas galvenokārt tiek izmantoti telekomunikāciju jomā un kas veido to preču daļu, kuriem no 1999. gada 19. aprīļa līdz 2001. gada 30. jūnijam ir piemērojamas papildu muitas nodevas.

Process

- 48 Ar prasības pieteikumu, kas 2000. gada 23. martā iesniegts Pirmās instances tiesas kancelejā, prasītājas cēla šo prasību par zaudējumu, kas, iespējams, radušies šo papildu nodevu dēļ, atlīdzību.

- 49 Ar ceturtās palātas priekšsēdētāja 2000. gada 11. septembra rīkojumu Spānijas Karalistei tika atļauts iestāties lietā atbildētāju prasījumu atbalstam.
- 50 Pēc Komisijas pieteikuma, kas iesniegts atbilstoši Pirmās instances tiesas Reglamenta 51. panta 1. punkta otrajai daļai, šī lieta ar Pirmās instances tiesas 2002. gada 4. jūlija lēmumu tika nodota izskatīšanai palātai paplašinātā sastāvā, kas sastāv no pieciem tiesnešiem.
- 51 2002. gada 7. oktobrī lieta tika atkārtoti nodota izskatīšanai pirmajai palātai paplašinātā sastāvā atbilstoši Pirmās instances tiesas 2002. gada 4. jūlija lēmumam par palātu sastāvu un to izskatīšanai nododamām lietām.
- 52 Tā kā sākotnēji ieceltais tiesnesis referents nevarēja turpināt piedalīties lietas izskatīšanā, jo viņš pārtrauca pildīt savas funkcijas, Pirmās instances tiesas priekšsēdētājs ar 2002. gada 13. decembra lēmumu iecēla jaunu tiesnesi referentu.
- 53 Ar pirmās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2003. gada 3. februāra rīkojumu šī lieta tika apvienota ar saistītajām lietām T-151/00 un T-301/00, un lietas dalībnieki tika uzklauti mutvārdu procesā atbilstoši Reglamenta 50. pantam.
- 54 Tika uzklauti lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un atbildes uz jautājumiem, ko uzdeva Pirmās instances tiesa pirmās palātas paplašinātā sastāvā tiesas sēdē, kas notika 2003. gada 11. martā.

55 Ar 2004. gada 23. marta lēmumu Pirmās instances tiesa atkārtoti uzsāka mutvārdu procesu šajā lietā.

56 2004. gada 1. aprīlī Pirmās instances tiesa, uzklusot lietas dalībniekus, nolēma nodot izskatīšanai Pirmās instances tiesas virspalātai apvienotās lietas T-69/00, T-151/00 un T-301/00, kā arī saistītās lietas T-320/00, T-383/00 un T-135/01.

57 Ar 2004. gada 19. maija rīkojumu virspalātas priekšsēdētājs, uzklusot lietas dalībniekus, apvienoja sešas minētās lietas mutvārdu procesa vajadzībām.

58 Procesa organizatorisko pasākumu ietvaros Pirmās instances tiesa aicināja lietas dalībniekus rakstiski atbildēt uz vairākiem jautājumiem pirms tiesas sēdes. Lietas dalībnieki pienācīgi iesniedza pieprasīto informāciju.

59 Lietas dalībnieki sniedza mutvārdu paskaidrojumus un atbildes uz jautājumiem, ko uzdeva Pirmās instances tiesa virspalātas 2004. gada 26. maija tiesas sēdes laikā.

Lietas dalībnieku prasījumi

60 Prasības pieteikumā prasītāju prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- piespriest atbildētājām izmaksāt tām atlīdzību EUR 10 760 798,35 (20 835 811 027,16 Itālijas liru) apmērā vai jebkādā citā apmērā, kas uzskatāms

par piemērotu un kurš var tikt precizēts šīs instances ietvaros, kā arī likumīgos procentus atbilstoši Itālijas tiesību aktiem, sākot ar brīdi, kad ASV muitas administrācija tām lika maksāt muitas nodevas, kas tika palielinātas par 96,5 %, līdz atlikuma samaksāšanai, kā arī kavējuma procentus ar likmi 8 % attiecīgo maksājumu kavējuma gadījumā pēc tam, kad tiks pasludināts spriedums;

— piespriest atbildētājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

⁶¹ Aicinātas precizēt, iespējams, ciestos zaudējumus, prasītājas precizēja instances ietvaros, ka tām nodarīti zaudējumi EUR 12 139 521 apmērā tikai tādēļ, ka tām bija jāmaksā papildu muitas nodevas.

⁶² Atbildētāju, ko atbalsta Spānijas Karaliste, prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— noraidīt prasību kā nepieņemamu vai kā nepamatotu;

— piespriest prasītājām atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

⁶³ Neizvirzot formālu iebildi atbilstoši Reglamenta 114. pantam, atbildētājas norāda uz to, ka prasība ir nepieņemama tādēļ, ka, pirmkārt, prasības pieteikums neatbilst

Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām un, otrkārt, Pirmās instances tiesai nav atbilstošās kompetences.

Par prasības pieteikuma neatbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām

Lietas dalībnieku argumenti

- 64 Atbildētājas apgalvo, ka — pretēji Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām — prasības pieteikums skaidri nenosaka, no kura iestāžu akta izriet Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, ne arī skaidri norāda rīcību, aktīvu darbību vai bezdarbību, kas pārmetama atbildētājām iestādēm.
- 65 Prasītājas uzskata, ka — tieši otrādi — tās pietiekami skaidri ir norādījušas atbildētājām pārnesto rīcību, proti, to, ka tās SNI noteiktajā termiņā nepieņēma tiesību normas, ar kurām tiktu grozīta Regula Nr. 404/93, pārkāpjot pienākumus, ko Kopiena uzņēmas PTO līgumu ietvaros.
- 66 Prasītājas uzskata par pilnīgi terminoloģisku jautājumu, vai Kopiena pārkāpa PTO līgumus ar nodomu — pieņemot apstrīdētās Kopienas tiesību normas — vai bezdarbības dēļ — nepanākot šo tiesību normu atbilstību PTO līgumu noteikumiem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 67 Atbilstoši Tiesas Statūtu 21. panta pirmajai daļai, kas piemērojama tiesvedībai Pirmās instances tiesā saskaņā ar šo statūtu 53. panta pirmo daļu un Pirmās instances tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktu, prasības pieteikumā ir jāietver strīda priekšmets un izvirzīto pamatu kopsavilkums. Šai norādei ir jābūt pietiekami skaidrai un precīzai, lai ļautu atbildētājam sagatavot aizstāvību un Pirmās instances tiesai — vajadzības gadījumā — spriest par prasību bez papildu informācijas. Lai garantētu tiesisko drošību un tiesas labu pārvaldību, ir noteikts, ka prasība ir pieņemama, ja būtiskie faktiskie un tiesiskie aspekti, ar kuriem prasība ir pamatota, ne vien izriet vismaz no kopsavilkuma, bet ir arī loģiski un saprotami no paša prasības pieteikuma teksta.
- 68 Lai izpildītu šīs prasības, prasības pieteikumā, kurš ir vērsts — kā šajā gadījumā — uz to zaudējumu atlīdzību, ko, iespējams, radījušas Kopienu iestādes, ir jāietver fakti, kas ļauj noteikt gan rīcību, ko prasītājs pārmet šīm iestādēm, gan iemeslus, kuru dēļ tās uzskata, ka pastāv cēloņsakarība starp šo rīcību un zaudējumiem, ko prasītājs, iespējams, cietis (Pirmās instances tiesas 1998. gada 29. janvāra spriedums lietā T-113/96 *Dubois et Fils/Padome* un Komisija, *Recueil*, II-125. lpp., 29. un 30. punkts).
- 69 Kā tas izriet no prasītāju argumentācijas — tās apgalvo, ka ir cietušas zaudējumus tādēļ, ka atbildētājas iestādes neveica grozījumus Kopienu banānu importa režīmā termiņā, ko noteica SNI, lai šis režīms atbilstu saistībām, ko Kopiena uzņēmusies PTO līgumu ietvaros.
- 70 Tādējādi prasības pieteikums — pretēji tam, ko apgalvo atbildētājas — satur faktus, kas ļauj noteikt rīcību, ko tām pārmet prasītājas un ko tās uzskata par zaudējumu cēloni.

- 71 Turklāt no atbildētāju argumentācijas par prasības pamatotību izriet, ka tās varēja pilnībā sagatavoties aizstāvībai par Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumiem. Tā rezultātā Pirmās instances tiesa, ievērojot sacikstes principu, var spriest par šo prasību, tās rīcībā esot visiem vajadzīgajiem faktiem.
- 72 Tādējādi ir jānoraida atbildētāju celtais iebildums par prasības pieteikuma neatbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunktam.

Par Pirmās instances tiesas kompetenci

Lietas dalībnieku argumenti

- 73 Komisija uzskata, ka papildu muitas nodevu piemērošana prasītāju importētajām precēm ASV teritorijā izriet no šīs valsts valdības lēmuma, nevis no Kopienas iestādes tiesību akta.
- 74 Turklāt EKL 288. panta formulējums nozīmē, ka ir jāpastāv tiešai saiknei starp apstrīdēto tiesību aktu un Kopienas rīcību, jo Pirmās instances tiesas kompetence nevar būt atkarīga tikai no prasītāju formālā apgalvojuma, saskaņā ar kuru to zaudējumi radušies Kopienas iestāžu pieņemto aktu dēļ.

- 75 Tā kā prasītājas apgalvo, ka ASV valdība nebūtu uzlikusi apstrīdētās importa nodevas, ja to neatļautu SNI, konstatējot Kopienu tiesiskā regulējuma neatbilstību PTO noteikumiem, tās nepierāda, ka tā noticis tieši šā Kopienu iestāžu lēmuma dēļ. Šis apgalvojums, tieši otrādi, pierāda, ka tiesību akts, par kura sekām sūdzas prasītājas, ir tiesību akts, ko pieņēma ASV, izmantojot savu diskrecionāro varu. Šādos apstākļos Pirmās instances tiesa neuzskata sevi par pilnvarotu spriest par šo prasību (Tiesas 1987. gada 7. jūlija spriedums apvienotajās lietās 89/86 un 91/86 *Étoile commerciale* un *CNTA/Komisija, Recueil*, 3005. lpp., 18.–20. punkts).
- 76 Prasītājas uzskata, ka nevar saprātīgi noliegt cēloņsakarības pastāvēšanu starp ciestajiem zaudējumiem un atbildētāju iestāžu rīcību. Nav šaubu, ka ASV valdība neapliktu prasītāju importētās preces ar papildu nodevām, ja SNI to nebūtu atļāvusi tādēļ, ka Kopiena pārkāpa PTO noteikumus. Zaudējumu cēlonis ir jāmeklē tajā faktā, ka ASV reakcija bija sekas PTO līgumu pārkāpumam no Kopienas puses.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 77 EKL 235. pants kopā ar 288. panta otro daļu pilnvaro Kopienu tiesu izskatīt prasību par jebkāda kaitējuma, ko radījušas Kopienas iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus, novēršanu.
- 78 Šajā gadījumā prasītājas pieprasa atlīdzināt zaudējumus, ko tās cietušas palielināto preču importa nodevu dēļ, ko uzlikušas ASV iestādes saskaņā ar SNI atļauju, ko tā sniedza pēc tam, kad tika konstatēta Kopienas banānu importa režīma neatbilstība PTO līgumiem.

79 Prasība tiek balstīta uz Kopienas ārpuslīgumisko atbildību, kas, pēc prasītāju domām, iestājusies tādēļ, ka to ciesto zaudējumu cēlonis ir Padomes un Komisijas pieņemtais tiesiskais regulējums, ko SNI uzskatīja par neatbilstošu PTO līgumiem.

80 Līdz ar to Pirmās instances tiesa atbilstoši EKL 235. pantam un 288. panta otrajai daļai ir pilnvarota izskatīt šo pieteikumu par zaudējumu atlīdzību, kas atšķirībā no situācijas, kas aprakstīta spriedumā lietā *Étoile commerciale* un *CNTA/Komisija*, minēts šā sprieduma 75. punktā, uz ko atsaucas Komisija, nav saistīta tikai ar valsts iestādes lēmumu kā atbildības pamatu.

81 Protams, Kopienas atbildības saistības atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai paredz vainu par zaudējumiem, kas radušies Kopsienī iestāžu rīcības rezultātā. Tomēr runa ir par vienu no pamatnosacījumiem, kas ir jāpārbauda, izvērtējot, vai pastāv pietiekami tieša cēloņsakarība starp nodarītajiem zaudējumiem un iestāžu rīcību, un kas neļauj izslēgt Pirmās instances tiesas kompetenci, ja pieņem, ka zaudējumi nodarīti Kopsienī iestāžu rīcības dēļ.

82 Tādējādi ir jānoraida Komisijas argumentācija par Pirmās instances tiesas kompetences trūkumu, neskarot izvērtējumu par to, vai pastāv cēloņsakarība starp Padomes un Komisijas rīcību un zaudējumiem, kurš tiks veikta pārbaudes — vai tika ievēroti ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumi — ietvaros.

83 Šādos apstākļos ir jāatzīst, ka prasība ir pieņemama.

Par lietas būtību

- 84 Prasītāju prasība par zaudējumu atlīdzību būtībā tiek balstīta uz Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības tās iestāžu nelikumīgas rīcības dēļ sistēmu. Prasītājas tāpat lūdz pēc analogijas piemērot ārpuslīgumiskās atbildības sistēmu, kas piemērojama dalībvalstīm tad, ja tās pārkāpj savas Kopienas saistības, ko konstatē Tiesa atbilstoši EKL 226. pantam. Visbeidzot, prasītājas apgalvo, ka Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība varētu rasties pat tad, ja tās iestādes nav rikojušās nelikumīgi.

Par Kopienas atbildību par tās iestāžu nelikumīgu rīcību

- 85 Vispirms ir jāatgādina — kā tas izriet no pastāvīgās judikatūras — Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība par tās iestāžu nelikumīgu rīcību EKL 288. panta otrās daļas izpratnē ir pakļauta vairākiem nosacījumiem, proti, iestādēm pārmestajai rīcībai jābūt nelikumīgai, zaudējumiem ir patiesi jāpastāv un ir jāpastāv cēloņsakarībai starp attiecīgo rīcību un zaudējumiem (Tiesas 1982. gada 29. septembra spriedums lietā 26/81 *Oleifici Mediterranei/EEK, Recueil*, 3057. lpp., 16. punkts; Pirmās instances tiesas 1996. gada 11. jūlija spriedums lietā T-175/94 *International Procurement Services/Komisija, Recueil*, II-729. lpp., 44. punkts; 1996. gada 16. oktobra spriedums lietā T-336/94 *Efisol/Komisija, Recueil*, II-1343. lpp., 30. punkts, un 1997. gada 11. jūlija spriedums lietā T-267/94 *Oleifici Italiani/Komisija, Recueil*, II-1239. lpp., 20. punkts).
- 86 Ja viens no šiem nosacījumiem netiek izpildīts, prasība ir jānoraida pilnībā un nav jāizvērtē citi nosacījumi (Tiesas 1994. gada 15. septembra spriedums lietā C-146/91 *KYDEP/Padome un Komisija, Recueil*, I-4199. lpp., 19. un 81. punkts, un Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. februāra spriedums lietā T-170/00 *Förde-Reederei/Padome un Komisija, Recueil*, II-515. lpp., 37. punkts).

- 87 Nelikumīgajai rīcībai, kas tiek pārņemta Kopienu iestādēm, ir jāsaturs pietiekami izteikts tādas tiesību normas pārkāpums, kuras priekšmets ir tiesību piešķiršana indivīdiem (Tiesas 2000. gada 4. jūlija spriedums lietā *C-352/98 P Bergaderm un Goupil/Komisija, Recueil, I-5291. lpp., 42. punkts*).
- 88 Noteicošais kritērijs, kas ļauj uzskatīt, ka šī prasība ir izpildīta, ir acīmredzama un būtiska piešķirto izvērtēšanas pilnvaru robežu neievērošana no attiecīgās Kopienu iestādes puses.
- 89 Ja šai iestādei ir tikai būtiski ierobežota izvērtēšanas brīvība vai tāda nepastāv, arī Kopienu tiesību pārkāpums vien var būt pietiekams, lai konstatētu pietiekami izteikta pārkāpuma pastāvēšanu (Pirmās instances tiesas 2001. gada 12. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 un T-225/99 *Comafrika un Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, Recueil, II-1975. lpp., 134. punkts*, un 2004. gada 10. februāra spriedums apvienotajās lietās T-64/01 un T-65/01 *Afrikanische Frucht-Compagnie un Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Padome un Komisija, Recueil, II-521. lpp., 71. punkts*).
- 90 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāizvērtē prasītāju pieteikums par zaudējumu atlīdzību.

Lietas dalībnieku argumenti

— Par nelikumībām, kas tiek pārņemtas atbildētājām iestādēm

- 91 Prasītājas pārmet Padomei un Komisijai, ka tās piecpadsmit mēnešu laikā, ko tām atvēlēja SNI, nepanāca Kopienas banānu importa režīma atbilstību Kopienas

saistībām atbilstoši PTO līgumiem. ASV papildu nodevas, kas prasītājām radīja būtiskus zaudējumus, ir tiešas sekas šā režīma, kuru SNI atzina par neatbilstošu PTO līgumiem, uzturēšanai spēkā.

92 Prasītājas uzskata, ka šā režīma uzturēšana spēkā ir pretrunā noteiktiem Kopienu tiesiskās kārtības pamatprincipiem, viens no kuriem ir *pacta sunt servanda*. Attiecībā uz šo pirmo aspektu Kopiena nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti kā PTO dalībnieci, attiecībā uz PTO līgumu un VSN saistošo raksturu.

93 Atbildētājas tāpat ir pārkāpušas tiesiskās paļāvības un tiesiskās drošības principu. Jebkuram pilsonim ir jāvar izmantot tiesisko noteiktību par to, ka tam nebūs jāuzņemas Kopienu iestāžu nelikumīgās rīcības sekas. Prasītājas atsauca uz tiesisko paļāvību nevis kontekstā ar tarifu koncesijām, kuru apmērs tika noteikts sarunās ar ASV importa nodevu formā, kas sākotnēji bija ar 3,5 % likmi, bet saistībā ar to, ka šīs koncesijas netika grozītas Kopienu iestāžu nelikumīgās rīcības dēļ. Tomēr Kopiena nav pielāgojusi tiesisko regulējumu PTO noteikumiem, kaut arī, pirmkārt, tā pārliecināja savus tirdzniecības partnerus par savu nodomu ievērot SNI lēmumus un, otrkārt, tai tika izņēmuma kārtā pagarināts tam noteiktais termiņš.

94 Atbildētājas iestādes turklāt neievēroja prasītāju tiesības uz īpašumu un uz ekonomisko iniciatīvu, ko aizsargā Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija (ECTK), kas tika parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī. Šajā gadījumā prasītājas bija spiestas samaksāt aizliedzošās muitas nodevas, kas uzliktas akumulatoru importam uz ASV, un pārcelt savas ražošanas iekārtas.

- 95 Visbeidzot, Padome un Komisija pārkāpa labas pārvaldības principu, nepanākot apstrīdētā Kopienas tiesiskā regulējuma atbilstību PTO noteikumiem un par zemu novērtējot sekas, ko var radīt ASV pretpasākumu piemērošana pašu administrēto personu darbībai.
- 96 Atbildētājas iestādes iebilst, ka Kopiena vienmēr ir izpildījusi savas starptautiskās saistības, tai skaitā tās, kas izriet no Lomas konvencijas un PTO līgumiem.
- 97 Tā kā sarunas par kompensāciju un kompensācijas piešķiršana ir strīdu noregulējuma veidi, prasītājas nevarēja pamatot tiesisko paļāvību ar pieņēmumu, ka banānu importa režīms tiks grozīts sarunu par kompensāciju vietā. Turklāt prasība par zaudējumu atlīdzību pret Kopienas nav pamatota ar iegūto tiesību pastāvēšanu, trešām valstīm uzturot tirdzniecības koncesijas, jo Kopienai nav pienākuma rīkoties, lai sasniegtu noteiktu tarifu koncesiju līmeni.
- 98 Tiesību uz īpašumu ierobežojumi nav salīdzināmi ar ekspropriāciju un nepārsniedz jebkādas tirdzniecības aktivitātes parastā riska robežas.
- 99 Visbeidzot, netika pārkāpts labas pārvaldības princips. Komisija iesaistījās sarunās ar visiem ieinteresētajiem PTO dalībniekiem, lai rastu risinājumu, kas būtu pieņemams visiem, un mēģināja iegūt no ASV kompensāciju, kas izpaužas kā noteiktu ASV preču pieeja Kopienas tirgum, lai izvairītos no vienpusējas koncesiju atcelšanas.

— Par tiesību normu, ko atbildētājas, iespējams, nav ievērojušas, juridisko dabu

- 100 Prasītājas norāda uz to, ka visi principi, ko atbildētājas nav ievērojušas, ir augstākas pakāpes principi, kas ir vērsti uz indivīdu aizsardzību. Pirms tika noteiktas ASV papildu nodevas, PTO režīms tieši piešķīra prasītājām tiesības importēt to preces ASV, samaksājot importa nodevu, kuras sākotnējā samazinātā likme bija 3,5 %. Pieņemot, ka PTO līgumi nav uzskatāmi par tieši piemērojamiem, ir jāatzīst, ka SNI lēmums, kurā Kopiena tika nosodīta un attiecībā uz kuru ievēroti visi nosacījumi, ko šajā sakarā noteica Kopienas judikatūra, ir tieši piemērojams.
- 101 Atbildētājas iebilst, ka PTO līgumu tiesību normas piešķir tiesības tikai līgumslēdzējām pusēm, izslēdzot indivīdus. Tas pats attiecas arī uz SNI lēmumiem, kas tikai interpretē PTO līgumu noteikumus.
- 102 PTO līgumi ir paredzēti starptautisko tirdzniecības attiecību reglamentēšanai un pārvaldei tikai starptautisko tiesību subjektiem. Tarifu koncesijas, ko piešķirušas PTO dalībnieces, atļauj pieeju valsts tirgum, negarantējot tomēr ne šādu pieeju vai noteiktu cenu līmeni šajā tirgū, ne arī tieši piešķirot uzņēmējiem tiesības uz minēto tarifu piemērošanu vai Kopienas iestādēm pretnostatāmas tiesības.
- 103 Kopiena, kas pagaidu kārtībā un laika posmā, kas vajadzīgs konflikta banānu jautājumos risinājumu izpētei, atbalsta ASV koncesiju pārtraukšanu, tādēļ pilnībā ievēro PTO noteikumus, kuru starpā ir arī noteikums, ka ASV importa nodevu paaugstināšana attiecībā uz akumulatoriem ir vienkārša piemērošana.

104 Tā kā prasītājas nevar atsaukties uz PTO līgumiem, vairs nevar pieņemt, ka ticis pārkāpts princips *pacta sunt servanda* vai tiesiskās paļāvības princips, kas tika noteikts attiecībā uz šiem līgumiem.

— Par, iespējams, nodarīto pārkāpumu smagumu

105 Prasītājas apgalvo, ka atbildētāju pārkāpumi ir pietiekami izteikti, lai varētu izraisīt Kopienas ārpuslīgumisko atbildību. Ir jāņem vērā, pirmkārt, neievēroto normu skaidrības un precizitātes pakāpe un, otrkārt, tas, ka atbildētājām iestādēm nav atstāta nekāda izvērtēšanas brīvība, lai panāktu neatbilstošā Kopienu tiesiskā regulējuma atbilstību PTO līgumiem, ņemot vērā precizējumus, ko šajā sakarā sniedz SNI rekomendācijas un lēmumi. Turklāt Kopiena ir turpinājusi neievērot PTO tiesības un — attiecīgi — Kopienu tiesības pat pēc piecpadsmit mēnešu termiņa, ko tai piešķirushi arbitri, lai panāktu atbilstību PTO noteikumiem, beigām.

106 Atbildētājas uzskata, ka tās ir pārsniegušas savas izvērtēšanas pilnvaras jo mazāk tādēļ, ka regulējamā situācija bija sarežģīta un grūtā attiecīgo tiesību normu piemērošanā un interpretācijā. Nevar pārmest atbildētājām to, ka tās neveica vajadzīgos pasākumus, jo Regula Nr. 1637/98 un Regula Nr. 2362/98, kas ir jaunā ASV ierosinātā procesa priekšmets, ieviesa Kopienas importa režīmu, kas ir atšķirīgs no sākotnējā režīma.

107 Šajā sakarā ir jāatgādina VSN 22. pantā paredzētās koncesiju pārtraukšanas loma, kas pēc SNI rekomendācijām ir labākais risinājums. No VSN 3. panta 7. punkta, kas dod priekšroku savstarpēja atrisinājuma izvēlei, izriet plašas PTO dalībnieku

kompetento iestāžu izvērtēšanas pilnvaras, kas tām ļauj uz laiku atkāpties no pienākumiem, kuri izriet no PTO līgumiem.

Pirmās instances tiesas vērtējums

— Par sākotnēju jautājumu — vai var atsaukties uz PTO noteikumiem

108 Pirms Kopienų iestāžu rīcības likumības pārbaudes ir jāsadala jautājums — vai PTO līgumi piešķir Kopienų tiesību subjektiem tiesības atsaukties uz tiem tiesā, lai apstrīdētu Kopienų tiesiskā regulējuma spēkā esamību gadījumā — kāds ir arī šis gadījums, kad SNI ir atzinusi, ka Kopienų pieņemtais tiesiskais regulējums neatbilst PTO noteikumiem un ka tai šī situācija ir jālabo.

109 Prasītājas šajā sakarā atsauca uz principu *pacta sunt servanda*, kas ir ietverts vairākos tiesību noteikumos — kuri Kopienų iestādēm jāievēro, īstenojot savas pilnvaras — kā visas tiesiskās kārtības un jo īpaši starptautiskās tiesiskās kārtības pamatprincips (Tiesas 1998. gada 16. jūnija spriedums lietā C-162/96 *Racke, Recueil*, I-3655. lpp., 49. punkts).

110 Tomēr principa *pacta sunt servanda* neievērošanu šajā gadījumā atbildētājām iestādēm nevar pārmest, ņemot vērā to, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru PTO līgumi, ņemot vērā to dabu un sistēmu, principā nav to normu skaitā, attiecībā uz kurām Kopienų tiesa kontrolē Kopienų iestāžu rīcības likumību (Tiesas 1999. gada 23. novembra spriedums lietā C-149/96 *Portugāle/Padome, Recueil*, I-8395. lpp.,

47. punkts; Tiesas 2001. gada 2. maija rīkojums lietā C-307/99 *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, *Recueil*, I-3159. lpp., 24. punkts; Tiesas 2002. gada 12. marta spriedums apvienotajās lietās C-27/00 un C-122/00 *Omega Air* u.c., *Recueil*, I-2569. lpp., 93. punkts; 2003. gada 9. janvāra spriedums lietā C-76/00 P *Petrotub* un *Republica*/Padome, *Recueil*, I-79. lpp., 53. punkts, un 2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-93/02 P *Biret International*/Padome, *Recueil*, I-10497. lpp., 52. punkts).

- 111 Pirmkārt, Līgums par PTO izveidošanu ir pamatots ar abpusēju un savstarpēji izdevīgu vienošanos, kas to atšķir no līgumiem, ko noslēgusi Kopiena ar trešām valstīm un ar kuriem pienākumos izveidota zināma asimetrija. Taču netiek apstrīdēts, ka vairāki nozīmīgākie Kopienas tirdzniecības partneri neietver PTO līgumus to normu skaitā, kuru likumību tiesas pārbauda iekšējo tiesību ietvaros. Tādējādi Kopienas iestāžu rīcības likumības kontrole attiecībā uz tās normām riskē izraisīt nevienādu PTO noteikumu piemērošanu, atņemot Kopienas likumdevējām vai izpildiestādēm rīcības brīvību, kāda ir līdzīgām Kopienas tirdzniecības partneru iestādēm (spriedums lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 42.–46. punkts).
- 112 Otrkārt, ja tiesām tiktu uzlikts pienākums nepiemērot iekšējo tiesību normas, kuras ir pretrunā PTO līgumiem, līgumslēdzēju pušu likumdevējām un izpildiestādēm tiktu atņemta VSN 22. pantā paredzētā iespēja sarunu ceļā rast kaut vai pagaidu risinājumu, lai nonāktu pie savstarpēji pieņemamas kompensācijas (spriedums lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 39. un 40. punkts).
- 113 No tā izriet, ka iespējamais PTO noteikumu pārkāpums no atbildētāju iestāžu puses principā nevar izraisīt Kopienas ārpuslīgumisko atbildību (Pirmās instances tiesas 2001. gada 20. marta spriedumi lietās: T-18/99 *Cordis*/Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 51. punkts; T-30/99 *Bocchi Food Trade International*/Komisija, *Recueil*, II-943. lpp., 56. punkts, un T-52/99 *T. Port*/Komisija, *Recueil*, II-981. lpp., 51. punkts).

- 114 Tikai gadījumā, ja Kopiena ir vēlējusies izpildīt īpašu pienākumu, ko tā uzņēmusies PTO ietvaros, vai ja Kopienu tiesību akts skaidri atsaucas uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām, Pirmās instances tiesai ir jākontrolē atbildētāju iestāžu rīcības likumība saistībā ar PTO noteikumiem (skat. — attiecībā uz 1947. gada *GATT* — Tiesas 1989. gada 22. jūnija spriedumu lietā 70/87 *Fediol/Komisija*, *Recueil*, 1781. lpp., 19.–22. punkts, un 1991. gada 7. maija spriedumu lietā C-69/89 *Akajima/Padome*, *Recueil*, I-2069. lpp., 31. punkts, kā arī — attiecībā uz PTO līgumiem — spriedumu lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 49. punkts, un spriedumu lietā *Biret International/Padome*, minēts šā sprieduma 110. punktā, 53. punkts).
- 115 Taču, pat ja pastāv SNI lēmums, kurā ir atzīts, ka dalībnieka veiktie pasākumi neatbilst PTO noteikumiem, neviens no šiem diviem izņēmumiem nav piemērojams šajā gadījumā.

— Par izņēmumu, kas saistīts ar nodomu izpildīt īpašu pienākumu, ko dalībnieks uzņēmis PTO ietvaros

- 116 Pēc SNI 1997. gada 25. septembra lēmuma, apņēmoties ievērot PTO noteikumus, Kopiena nav vēlējusies uzņemties īpašu pienākumu PTO ietvaros, kas varētu attaisnot izņēmuma izdarīšanu no noteikuma, ka uz PTO noteikumiem nevar atsaukties Kopienu tiesā, un kas ļautu šai Kopienu tiesai veikt likumības pārbaudi pār Kopienu iestāžu rīcību attiecībā uz šiem noteikumiem.
- 117 Taisnība — salīdzinājumā ar 1947. gada *GATT* — VSN ir pastiprināts strīdu noregulējuma mehānisms, jo īpaši attiecībā uz komisiju ziņojumu pieņemšanu.

- 118 Tādējādi VSN 3. panta 7. punkts paredz, ka strīdu noregulējuma mehānisma primārais mērķis parasti ir nodrošināt attiecīgo pasākumu atcelšanu, ja tiek konstatēts, ka tie neatbilst kādam no PTO līgumu nosacījumiem. Tāpat VSN 22. panta 1. punkts dod priekšroku pilnīgai rekomendācijas īstenošanai, saskaņā ar kuru ir jāpanāk pasākumu atbilstība PTO līgumiem.
- 119 Turklāt atbilstoši VSN 17. panta 14. punkta noteikumiem apelācijas institūcijas ziņojums, ko pieņēmusi — kā šajā gadījumā — SNI, strīdus pusēm ir jāakceptē beznosacījumu kārtā. Visbeidzot, 22. panta 7. punkts nosaka, ka puses arbitrāžas lēmumu, kurā noteikts koncesiju pārtraukšanas apjoms, akceptē kā galīgu.
- 120 VSN jebkurā gadījumā piešķir ievērojamu lomu sarunām starp strīdus pusēm — PTO dalībniekiem (spriedums lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 36.–40. punkts).
- 121 Tādējādi VSN piedāvā PTO dalībniekam vairākus veidus, kādos īstenojama SNI rekomendācija vai lēmums, novēršot pasākumu neatbilstību PTO noteikumiem.
- 122 Ja nav iespējama tūlītēja neatbilstošu pasākumu novēršana, VSN 3. panta 7. punkts paredz iespēju piešķirt cietušajam dalībniekam kompensāciju vai atļaut tam pārtraukt koncesiju vai citu saistību piemērošanu pagaidu kārtībā līdz neatbilstošo pasākumu novēršanai (skat. spriedumu lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 37. punkts).

- 123 Saskaņā ar VSN 22. panta 2. punktu, ja PTO dalībnieks neizpilda SNI rekomendācijas vai lēmumus tam paredzētajā termiņā, tas gatavojas sarunām ar sūdzētāju dalībvalsti, ja pirms termiņa beigām tam tika iesniegts attiecīgs pieteikums, lai vienotos par savstarpēji pieņemamu kompensāciju.
- 124 Ja 20 dienu laikā pēc saprātīgā termiņa, ko paredz VSN 21. panta 3. punkts, lai nodrošinātu pasākumu atbilstību PTO noteikumiem, beigām nevar vienoties par apmierinošu kompensāciju, sūdzības iesniedzējs var lūgt SNI atļauju attiecībā uz minēto dalībnieku pārtraukt koncesiju vai citas saistības atbilstoši PTO līgumiem.
- 125 Jebkurā gadījumā, pat pēc tāda termiņa beigām, kas noteikts, lai panāktu par neatbilstošiem atzīto pasākumu atbilstību PTO noteikumiem, un pēc atļaujas saņemšanas veikt kompensācijas vai koncesiju pārtraukšanas pasākumus un to veikšanas atbilstoši VSN 22. panta 6. punktam strīdus pušu sarunām joprojām ir liela loma.
- 126 Tādējādi VSN 22. panta 8. punkts skaidri nosaka — koncesiju vai citu saistību pārtraukšanai ir pagaidu raksturs un ierobežots ilgums “līdz brīdim, kad pasākums, kas atzīts par neatbilstošu attiecīgajam līgumam, ir atcelts vai dalībnieks, kuram jāīsteno rekomendācijas un lēmumi, rod kompensācijas iespējas ieguvuma anulējumam vai kaitējumam [samazinājumam], vai arī tiek panākts savstarpēji apmierinošs atrisinājums”.
- 127 Tā pati tiesību norma paredz arī, ka atbilstoši 21. panta 6. punktam SNI turpina kontrolēt pieņemto rekomendāciju vai lēmumu izpildi.

- 128 Ja pastāv strīds par to, vai pasākumi, kas veikti, lai izpildītu rekomendācijas un lēmumus, ir piemēroti, VSN 21. panta 5. punkts paredz, ka strīds ir noregulējams “atbilstoši pastāvošajiem strīdu noregulēšanas procesuālajiem noteikumiem”, kas ietver iespēju pusēm sarunu ceļā meklēt risinājumu.
- 129 Ne termiņa, ko SNI noteica Kopienai, lai panāktu tās banānu importa režīma atbilstību SNI 1997. gada 25. septembra lēmumam, beigas, ne arī 1999. gada 9. aprīļa lēmums, kurā SNI arbitri skaidri atzina, ka jaunie banānu importa noteikumi, ko satur Regulas Nr. 1637/98 un Nr. 2362/98, neatbilst VSN, pilnībā neietver visus strīdu noregulēšanas veidus, ko tie nosaka.
- 130 Šajā sakarā Kopienas tiesas kontrole pār atbildētāju iestāžu rīcības likumību saistībā ar PTO noteikumiem varētu padarīt trauslāku Kopienas sarunu partneru pozīciju, meklējot savstarpēji pieņemamu strīda risinājumu, kas atbilstu PTO noteikumiem.
- 131 Šādos apstākļos, ja tiesas iestādēm tiktu uzlikts pienākums nepiemērot iekšējo tiesību noteikumus, kas neatbilst PTO līgumiem, līgumslēdzēju pušu likumdevējām un izpildiestādēm tiktu atņemta iespēja, ko nosaka tostarp VSN 22. pants — sarunu rezultātā rast kaut vai pagaidu risinājumu (spriedums lietā Portugāle/Padome, minēts šā sprieduma 110. punktā, 40. punkts).
- 132 Līdz ar to prasītājas VSN 21. un 22. pantā nepamatoti saskata PTO dalībnieka pienākumu noteiktajā termiņā izpildīt PTO iestāžu rekomendācijas un lēmumus, un

tās nepamatoti apgalvo, ka SNI lēmumi ir izpildāmi, ja vien līgumslēdzējas puses vienbalsīgi pret to neiebilst.

- 133 Turklāt, no jauna grozot banānu importa režīmu ar tās Regulu Nr. 216/2001, Padome mēģināja rast kompromisu starp dažādiem atšķirīgiem mērķiem. Regulas Nr. 216/2001 preambulas 1. apsvērumus nosaka: ir bijis daudz tiešu kontaktu, lai tostarp “ņemtu vērā komisijas secinājumus”, un tās 2. apsvērumus nosaka: paredzētais jaunais importa režīms piedāvā vislabākās garantijas arī “[banānu TKO] mērķu īstenošanai attiecībā uz Kopienas ražošanu un pieprasījumu patērētāju vidū”, lai “ievērotu starptautiskos tirdzniecības noteikumus”.
- 134 Galu galā, atbildot uz Kopienas saistībām izveidot tikai tarifu režīmu banānu importam pirms 2006. gada 1. janvāra, ASV ir piekritusi saskaņā ar 2001. gada 11. aprīļa vienošanos uz laiku pārtraukt to papildu nodevu piemērošanu.
- 135 Tomēr Kopienas tiesas iejaukšanās, lai atlīdzinātu prasītājam nodarītos zaudējumus, kas šajā gadījumā izpaužas kā kontrole pār atbildētāju iestāžu rīcības likumību attiecībā uz PTO noteikumiem, var apdraudēt šādu rezultātu.
- 136 Šajā sakarā ir jāatzīmē — kā to skaidri pasvītvoja ASV — 2001. gada 11. aprīļa vienošanās kā tāda nav uzskatāma par savstarpēji panāktu risinājumu VSN 3. panta 6. punkta izpratnē un jautājums par SNI rekomendāciju un lēmumu izpildi no

Kopienas puses, par ko vēlāk tika celta šī prasība, joprojām bija iekļauts 2001. gada 12. jūlija SNI sanāksmes darba kārtībā.

- 137 Līdz ar to atbildētājas iestādes, grozot apstrīdēto Kopienas banānu importa režīmu, nav vēlējušās izpildīt īpašus pienākumus, kas izriet no PTO noteikumiem, kuriem pēc SNI atzinuma minētais režīms neatbilst.
- 138 Turklāt šajā sakarā ir jāatzīmē — kā tas izriet no Regulas Nr. 1637/98 preambulas apsvērumiem — Padome šajā gadījumā, ņemot vērā daļu no dažādiem strīdu noregulēšanas veidiem, ko nosaka VSN, vēlējas rast kompromisu starp starptautiskām saistībām, ko Kopiena uzņēmusies gan PTO ietvaros, gan attiecībā uz citiem Lomes Konvencijas parakstītājiem, turklāt saglabājot banānu TKO mērķus.
- 139 Šo nodomu apstiprina Regulas Nr. 404/93, ko groza Regula Nr. 1637/98, 20. panta e) punkts. Precizējot, ka noteikumi, ko Komisija ir tiesīga nepiemērot, lai piemērotu Regulas Nr. 404/93 IV sadaļu par banānu tirdzniecības režīmu ar trešām valstīm, iekļauj pasākumus, kas vajadzīgi to pienākumu ievērošanai, kas izriet no līgumiem, ko Kopiena noslēgusi atbilstoši EKL 300. pantam, šī tiesību norma ietver parakstīto konvencionālo saistību kopumu, nedodot priekšroku pienākumiem, ko Kopiena uzņēmusies PTO līgumu ietvaros.
- 140 Turklāt Kopienas likumdevējs Regulas Nr. 1637/98 preambulas 9. apsvērumā nepārprotami iekļāvis atrunu par iespēju pārskatīt šīs regulas darbību pēc pietiekama pārbaudes laika beigām.

— Par izņēmumu, kas pamatots ar skaidri izteiktu atsauci uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām

- 141 Nevar uzskatīt, ka banānu TKO, kas izveidota ar Regulu Nr. 404/93 un turpmāk grozīta, skaidri atsaucas uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām (šajā sakarā skat. rīkojumu lietā *OGT Fruchthandelsgesellschaft*, minēts šā sprieduma 110. punktā, 28. punkts).
- 142 Jo īpaši no dažādu regulu, kas groza banānu importa režīmu, preambulām neizriet, ka Kapienu likumdevējs atsaucas uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām, kad tas vēlēties panākt šā režīma atbilstību šiem līgumiem.
- 143 Tādējādi Regula Nr. 2362/98 nesatur nekādu skaidru atsauci uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām (spriedumi lietās *Cordis/Komisija*, minēts šā sprieduma 113. punktā, 59. punkts; *Bocchi Food Trade International/Komisija*, minēts šā sprieduma 113. punktā, 64. punkts, un *T. Port/Komisija*, minēts šā sprieduma 113. punktā, 59. punkts).
- 144 No tā izriet, ka, neskatoties uz SNI iejaukšanos, konstatējot neatbilstību, šajā gadījumā PTO noteikumi — ne īpašo pienākumu, ko Kapiena vēlējusies izpildīt, dēļ, ne arī skaidras atsauces uz konkrētajām tiesību normām dēļ — nav uzskatāmi par tādiem, attiecībā uz kuriem var tikt izvērtēta iestāžu rīcība.
- 145 No iepriekš minētajiem argumentiem izriet, ka prasītājas prasības par atlīdzību vajadzībām nevar lietderīgi apgalvot, ka Padomei un Komisijai pārmestā rīcība ir pretēja PTO noteikumiem.

- 146 Prasītāju iebildes par tiesiskās palāvības un tiesiskās drošības principu pārkāpumu, īpašuma tiesību un tiesību brīvi veikt profesionālo darbību neievērošanu un, visbeidzot, labas pārvaldības principa neievērošanu balstītas uz pieņēmumu, ka atbildētājām iestādēm pārmestā rīcība ir pretrunā PTO noteikumiem.
- 147 Tā kā šie noteikumi nav to noteikumu skaitā, attiecībā uz kuriem Kopienu tiesa kontrolē Kopienu iestāžu rīcības likumību, šī iebilde tāpat ir jānoraida.
- 148 Līdz ar to atbildētāju iestāžu rīcība nevar tikt uzskatīta par nelikumīgu, neizvērtējot prasītāju argumentus par to normu un principu juridisko dabu, kuri, iespējams, netika ievēroti, un apgalvoto pārkāpumu smagumu.
- 149 Tā kā nevar konstatēt, ka atbildētājām iestādēm pārmestā rīcība ir nelikumīga, nav izpildīts viens no vienlaicīgi izpildāmajiem nosacījumiem Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības par tās iestāžu nelikumīgu rīcību izraisīšanai.
- 150 Šādos apstākļos prasītāju prasība par atlīdzību, kas ir pamatota ar šo atbildības sistēmu, ir jānoraida, un šajā sakarā nav jāizvērtē, vai ir izpildīti abi pārējie nosacījumi, kas saistīti, attiecīgi, ar zaudējumu patiesu pastāvēšanu un cēloņsakarības pastāvēšanu starp attiecīgo rīcību un zaudējumiem, uz kuriem atsaucas prasītājas (Tiesas 1999. gada 9. septembra spriedums lietā C-257/98 P *Lucaccioni*/Komisija, *Recueil*, I-5251. lpp., 14. punkts, un Pirmās instances tiesas 2002. gada 24. aprīļa spriedums lietā T-220/96 *EVO*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-2265. lpp., 39. punkts).

Par dalībvalstu ārpuslīgumiskās atbildības sistēmas piemērošanu pēc analogijas

- 151 Prasītājas pēc būtības apgalvo, ka arbitru 1999. gada 9. aprīļa lēmums, ar kuru atļauti pretpasākumi pret Kopienas eksportu, ir salīdzināms ar Tiesas spriedumu, kurā, pamatojoties uz EKL 226. pantu, atzīts, ka dalībvalsts nav izpildījusi savus Kopienu pienākumus. Kopienų tiesa tādējādi atzītu prasītāju tiesības uz to zaudējumu atlīdzību, kas radušies atbildētāju nelikumīgas rīcības dēļ (Tiesas 1991. gada 19. novembra spriedums apvienotajās lietās C-6/90 un C-9/90 *Francovich u.c.*, *Recueil*, I-5357. lpp., un 1996. gada 5. marta spriedums apvienotajās lietās C-46/93 un C-48/93 *Brasserie du pêcheur* un *Factortame*, *Recueil*, I-1029. lpp.).
- 152 Atbildētājas iestādes uzskata, ka šajā gadījumā nav piemērojama Tiesas judikatūra par dalībvalstu ārpuslīgumisko atbildību par savu Kopienų saistību pārkāpumu.
- 153 Pirmās instances tiesai pietiek konstatēt, ka, pat pieņemot, ka SNI rekomendācijas un lēmumi var tikt pielīdzināti Tiesas spriedumiem, prasītāju prasība par zaudējumu atlīdzību ir pamatota ar tādas atbildības sistēmas piemērošanu Kopienai pēc analogijas, kas balstās uz pieņēmumu, ka atbildētāju iestāžu rīcība ir nelikumīga.
- 154 Tā kā šajā gadījumā netika pierādīta atbildētājam pārmestās rīcības nelikumība, šāda prasība ir noraidāma kā nepamatota.

Par Kopienas atbildību, ja tās iestāžu rīcība nav nelikumīga

Par Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības principu, ja tās iestāžu rīcība nav nelikumīga

— Lietas dalībnieku argumenti

155 Prasītājas uzskata, ka, pieņemot, ka atbildētājas varēja likumīgi nepiemērot PTO lēmumus, nosacījumi, kādus Kopienas judikatūra nosaka Kopienas ārpuslīgumiskajai atbildībai par zaudējumiem, ko radījušas tās iestādes, pat ja tās nav rīkojušās nelikumīgi, proti, patiesi ciesti zaudējumi, cēloņsakarība starp šiem zaudējumiem un Kopienas iestāžu rīcību, kā arī neparasts un īpašs zaudējumu raksturs, jebkurā gadījumā ir izpildīti (Pirmās instances tiesas 1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā T-184/95 *Dorsch Consult*/Padome un Komisija, *Recueil*, II-667. lpp., 59. punkts, kas apstiprināts apelācijas kārtībā ar Tiesas 2000. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-237/98 P *Dorsch Consult*/Padome un Komisija, *Recueil*, I-4549. lpp.).

156 Atbildētājas iebilst, ka princips, saskaņā ar kuru Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība iestājas pat tad, ja Kopienas iestādes nav rīkojušās nelikumīgi, nav uzskatāms par principu, kas ir kopīgs visu dalībvalstu tiesību sistēmām, EKL 288. panta otrās daļas izpratnē. Jebkurā gadījumā šāds princips vēl nekad nav bijis nostiprināts Kopienas judikatūrā un prasītājas neizpilda šīs atbildības sistēmas stingri noteiktos nosacījumus, ko nosaka valsts tiesiskās kārtības, kuras tos ir atzinušas.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 157 Ja — kā tas ir šajā gadījumā — rīcības nelikumība, kas piedēvēta Kopienu iestādēm, netiek konstatēta, no tā neizriet, ka uzņēmumi, kam kā saimnieciskās darbības subjektiem ir jāsedz nesamērīga daļa no izdevumiem, kas radušies tādēļ, ka tikusi ierobežota pieeja eksporta tirgum, nekādā gadījumā nevarētu saņemt atlīdzību, atsaucoties uz Kopienas ārpuslīgumisko atbildību (skat. šajā sakarā Tiesas 1987. gada 29. septembra spriedumu lietā 81/86 *De Boer Buizen/Padome* un Komisija, *Recueil*, 3677. lpp., 17. punkts).
- 158 EKL 288. panta otrā daļa uzliek Kopienai pienākumu atlīdzināt zaudējumus, ko radījušas tās iestādes, atbilstoši "principiem, kas kopīgi visām dalībvalstu tiesību sistēmām", līdz ar to neattiecinot šo principu piemērojamību tikai uz Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības par minēto iestāžu nelikumīgo darbību sistēmu.
- 159 Tomēr valsts noteikumi par ārpuslīgumisko atbildību atļauj indivīdiem tiesas ceļā iegūt atlīdzību par noteiktiem zaudējumiem, kaut arī dažādā līmenī, īpašās jomās un atbilstoši dažādiem noteikumiem, pat ja zaudējumu nodarītājs nav rīkojies nelikumīgi.
- 160 Gadījumā, ja zaudējumi radušies Kopienu iestāžu rīcības dēļ, kuras nelikumīgums nav pierādīts, var iestāties Kopienas ārpuslīgumiskā atbildība, ja tiek izpildīti nosacījumi, kas attiecas uz patiesi pastāvošiem zaudējumiem, cēloņsakarību starp šiem zaudējumiem un Kopienu iestāžu rīcību, kā arī uz attiecīgo zaudējumu neparasto un īpašo raksturu (2000. gada 15. jūnija spriedums lietā *Dorsch Consult/Padome* un Komisija, minēts šā sprieduma 155. punktā, 19. punkts).

161 Tādējādi ir jāizvērtē, vai šie trīs nosacījumi ir tikuši izpildīti šajā gadījumā.

Par patiesu un konkrētu zaudējumu pastāvēšanu

— Lietas dalībnieku argumenti

162 Prasītājas uzsver, ka to zaudējumi sastāv, pirmkārt, — no 96,5 % no importa nodevām, ko ASV administrācija atskaitīja no akumulatoru importa uz ASV, un, otrkārt, no izmaksām, kas radušās preču ražošanas vienību noteikšanas un pārvietošanas dēļ, ko prasītājas bija spiestas uzsākt pēc šiem komerciālajiem pretpasākumiem. Turklāt jāpievieno apgrozījuma zaudējumi pēc attiecīgo ražošanas iekārtu reorganizēšanas.

163 Lietas izskatīšanas laikā prasītājas precīzē, ka vienas akumulatoru ražošanas vienības izstrādes palielināšana ASV un uzņēmuma, kas atrodas citā trešajā valstī, pārveidošana par šo preču ražošanas rūpnīcu, tām ļāva maksimāli samazināt papildu muitas nodevu negatīvās sekas un saglabāt savu tirgus daļu ASV tirgū. Tādējādi prasītājas nav zaudējušas pārdošanas apjomu, bet vienkārši ir cietušas finansiālus zaudējumus.

164 Atbildētājas iebilst, ka tirdzniecības līgumi, kas saista prasītājas ar ASV klientiem, paredz preču cenu pārskatīšanas iespēju un ka nav pierādīts, ka ieinteresētās personas ir uzsākušas sarunas šādā nolūkā. Parakstot klauzulas, kas samazina cenu pieaugumu, prasītājas pašas uzņēmās atbildību par finansiālām grūtībām papildu muitas nodevu maksājumu dēļ. Atbildētājas piebilst, ka prasītāju izplatīšanas līgums, atbilstoši kuram cenas, par kurām tika panākta vienošanās ar pircējiem, nosaka, pamatojoties uz *fob* (*franco à bord*) klauzulu, tikai pircējam uzliek risku, ka importa muitas nodevas var mainīties. Protams, importa nodevu apmērs ASV kopā ar

transportēšanas un apdrošināšanas izmaksām tiek pieskaitīts sākotnēji noteiktajai *fob* cenai.

- 165 Tāpat prasītājas nav pierādījušas savu nespēju eksportēt akumulatorus uz citām valstīm un tādējādi izvairīties no jebkādas peļņas samazināšanās. Visbeidzot, to veiktie pārvietošanas pasākumi ne tikai nav izraisījuši zaudējumus, bet pat, tieši otrādi, ir uzskatāmi par pieeju augstas tehnoloģijas ražošanai, kas ir izdevīgāka.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 166 No atbildētāju iestāžu argumentācijas izriet, ka tās pēc būtības aprobežojas ar to, ka noliedz īpašuma zaudējumu, ko cietušas prasītājas, pastāvēšanu, kas nav attiecīgajos lēmumos ietverts fakts.
- 167 No tā izriet, ka Padome un Komisija principā neapstrīd, ka noteikti zaudējumi, ko cietušas prasītājas, patiesi pastāvēja pēc tam, kad tika ieviestas ASV papildu nodevas Kopienā ražoto akumulatoru importam.
- 168 Īpaši pats fakts, ka atbildētājas atzīst, ka izplatīšanas līgums, ko prasītājas noslēdza, tikai pircējam uzliek risku, ka importa muitas nodevas var mainīties, bet tās nevar noliegt, ka prasītājām bija jāsedz vismaz komerciāli zaudējumi tādēļ, ka neapstrīdami padārdzinājās to preces, ko ASV tirgū izraisīja pēkšņa importa *ad valorem* nodevu palielināšanās līdz 100 %.

169 Turklāt Komisijas iesniegtie statistikas dati apstiprina prasītāju pieņēmumu, jo tie neapstrīdami pierāda Kopienā ražoto svina skābju akumulatoru importa ASV kopējās vērtības būtisku samazināšanos.

170 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa uzskata, ka nosacījums par to, ka zaudējumiem, ko cietušas prasītājas, jābūt patiesi pastāvošiem un konkrētiem, tiek izpildīts.

Par cēloņsakarību starp ciestajiem zaudējumiem un atbildētāju iestāžu rīcību

— Lietas dalībnieku argumenti

171 Prasītājas uzskata, ka pietiek ar to, ka ciestie zaudējumi pietiekami tieši rodas no Kopienu iestāžu rīcības, un ka šajā sakarā nav jābūt pilnīgai tūlītējai cēloņsakarībai. Šajā gadījumā ASV papildu muitas nodevas noteikti tika uzliktas tādēļ, ka tika uzturēts Kopienas banānu importa režīms, kas neatbilst PTO noteikumiem.

172 Bija skaidri zināms ASV iestāžu nodoms veikt pretpasākumus un attiecīgo preču saraksts. Nav svarīgi, ka tas varēja skart visus Kopienas uzņēmējus un ka ASV bija tiesības noteikt attiecīgos sektorus vai rīkoties atbilstoši citām iespējām, ko paredz vai kas atbilst PTO noteikumiem.

- 173 Atbildētājas noliedz jebkādas cēloņsakarības starp zaudējumiem un to rīcību pastāvēšanu. Papildu muitas nodevas nerodas vis to rīcības, bet gan vienpusējas ASV rīcības, ar ko samazināts skarto Kopienas uzņēmēju loks, dēļ. ASV iestādes varēja izvēlēties citas preces, nevis akumulatorus un turklāt izdarīt izņēmumu no papildu muitas nodevu piemērošanas precēm, kas ražotas noteiktās Kopienas dalībvalstīs. Tāpat ASV valdība brīvi varēja noteikt tarifu līmeni.
- 174 Tādējādi nevar Kopienai piedēvēt nesamērīgu nodevu uzlikšanu attiecīgajiem uzņēmējiem. Turklāt prasītāju apsvērumi attiecībā uz diskrimināciju, par kuras upuriem tās sevi uzskata, pierāda cēloņsakarības trūkumu starp atbildētāju rīcību un attiecīgajiem zaudējumiem.
- 175 Koncesiju atcelšana no PTO dalībnieka puses nav nedz automātiska, nedz obligāta. Tādējādi VSN 22. panta 1. punktā noteiktā procedūra paredz sarunas par atlīdzību koncesiju formā attiecībā uz pieeju tirgum, ja SNI rekomendācijas vai lēmumi nav tikuši īstenoti saprātīgajā termiņā.
- 176 Turklāt nepastāv nekādas saistības — pat netiešas — starp banānu TKO un prasītāju lēmumiem maksāt paaugstinātās muitas nodevas. Neviens Kopienas tiesību akts tām neuzliek pienākumu eksportēt uz ASV vai turpināt eksportēt jaunos apstākļos, ne arī izslēdz iespēju pārrunāt importa cenu vai iespēju eksportēt to preces citur.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 177 Principi, kas kopīgi visām dalībvalstu tiesību sistēmām, uz kuriem atsaucas EKL 288. panta otrā daļa, nevar tikt minēti, lai pamatotu, ka Kopienai ir pienākums atlīdzināt jebkādas — pat attālus — savu iestāžu rīcības dēļ radītos zaudējumus (skat. pēc analogijas Tiesas 1979. gada 4. oktobra spriedumu apvienotajās lietās 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 un 45/79 *Dumortier* u.c./Padome, *Recueil*, 3091. lpp., 21. punkts, un 1992. gada 30. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-363/88 un C-364/88 *Finsider* u.c./Komisija, *Recueil*, I-359. lpp., 25. punkts; Pirmās instances tiesas 2000. gada 12. decembra rīkojumu lietā T-201/99 *Royal Olympic Cruises* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, II-4005. lpp., 26. punkts).
- 178 Nosacījums attiecībā uz ceļojsakarības pastāvēšanu, ko nosaka EKL 288. panta otrā daļa, paredz arī pietiekami tiešas saiknes pastāvēšanu starp Kopienas iestāžu rīcību un zaudējumiem (spriedums lietā *Dumortier* u.c./Padome, minēts šā sprieduma 177. punktā, 21. punkts, un Pirmās instances tiesas 2000. gada 24. oktobra spriedums lietā T-178/98 *Fresh Marine*/Komisija, *Recueil*, II-3331. lpp., 118. punkts, kas apstiprināts apelācijas kārtībā ar Tiesas 2003. gada 10. jūlija spriedumu lietā C-472/00 P Komisija/*Fresh Marine*, *Recueil*, I-7541. lpp.).
- 179 Noteikti ir taisnība, ka pēc ASV pieprasījuma SNI vienkārši atļāva apturēt koncesijas nodevu paaugstināšanas formā attiecībā uz Kopienā ražoto preču importu, kaut arī tā nebija spiesta to darīt. Pat pēc šīs atļaujas saņemšanas ASV valdībai saglabājās iespēja noregulēt strīdu ar Kopienas, neveicot pret to pretpasākumus.
- 180 Tāpat brīvās izvēles iespējas ietvaros ASV administrācija ir, pirmkārt, nolēmusi vērst savus pretpasākumus pret akumulatoriem, tai pat laikā no tiem atbrīvojot akumulatorus, kas ražoti noteiktās Kopienas dalībvalstīs, un, otrkārt, noteikusi 96,5 % likmi importa nodevu, ar ko apliekamas attiecīgās preces, palielinājumam.

- 181 Nav mazsvarīgāk, ka, ja nepastāvētu apstrīdētais Kopienas banānu importa režīms un ja SNI iepriekš neatzītu, ka tas neatbilst PTO noteikumiem, ASV nevarētu nedz lūgt, nedz arī saņemt SNI atļauju tarifu koncesiju apturēšanai precēm, kas ražotas Kopienā, līdz ieguvuma anulējuma vai samazinājuma līmenim, kas rodas apstrīdētā Kopienas režīma uzturēšanas dēļ.
- 182 SNI noteica tirdzniecības apjomu, līdz kuram ASV administrācijai tika atļauts apturēt tarifu koncesijas attiecībā uz Kopieni, atkarībā no to zaudējumu apmēra, ko cietusi ASV ekonomika tādēļ, ka Kopienas banānu importa režīms tika atzīts par neatbilstošu PTO noteikumiem.
- 183 Šādos apstākļos koncesiju apturēšana attiecībā uz Kopieni papildu importa muitas nodevu formā atbilstoši PTO strīdu noregulēšanas sistēmai, kam piekritusi arī Kopiena, ir uzskatāma par sekām, kas objektīvi rodas no tā, ka atbildētājas iestādes uztur banānu importa režīmu, kas neatbilst PTO līgumiem.
- 184 Tādējādi ASV vienpusīgs lēmums piemērot papildu muitas nodevas Kopienā ražotu akumulatoru importam nepārtrauc cēloņsakarību starp zaudējumiem, ko prasītājām radīja šo papildu nodevu ieviešana, un to, ka atbildētājas uzturēja apstrīdēto banānu importa režīmu.
- 185 Atbildētāju iestāžu rīcība nenovēršami izraisīja ASV administrācijas pieņemtos pretpasākumus, ievērojot procedūras, ko nosaka VSN un ko pieņēmusi Kopiena, — tā, ka šī rīcība ir jāuzskata par to zaudējumu noteicošo cēloni, ko cieta prasītājas pēc ASV papildu muitas nodevu ieviešanas.

- 186 Pat pirms tam, kad SNI 1999. gada 19. aprīlī atļāva ASV piemērot papildu nodevas importam, atbildētājas iestādes nevarēja nezināt par ASV pretpasākumu neizbēgāmību.
- 187 1998. gada 10. novembrī ASV publicēja to Kopienā ražoto preču pagaidu sarakstu, ko tā paredzēja aplikt ar papildu importa nodevām, kuru turpmāku piemērošanu ar 100 % likmi tā apstiprināja 1998. gada 21. decembrī.
- 188 Kopš 1999. gada 3. marta, datuma, kad Kopienas eksportētājiem tika noteikts pienākums nodrošināt bankas garantiju 100 % apmērā no importējamo preču vērtības, atbildētājas vairs nevarēja nezināt par ASV stingro apņemšanos ieviest papildu muitas nodevas. Nekādas šaubas nevarēja palikt pēc tam, kad 1999. gada 9. aprīlī tika publicēts Pārstāvja preses paziņojums, kurā tika norādīts to preču saraksts, kurām piemērojamas papildu muitas nodevas.
- 189 Atbildētāju iebildumi par to, ka nepastāv nekādas saistības starp apstrīdēto banānu importa režīmu un prasītājiem piedēvēto lēmumu maksāt papildu muitas nodevas, ka prasītājam nav pienākuma tirgot akumulatorus ASV tirgū un, visbeidzot, ka pastāv iespēja vienoties par citu preču cenu vai eksportēt preces uz citiem tirgiem, neattiecas uz cēloņsakarību.
- 190 Šādi apsvērumi, kas attiecas tikai uz pasākumiem, ko prasītājas varēja veikt, lai izvairītos no papildu muitas nodevu maksāšanas un samazinātu savus komerciālos zaudējumus, nevar apstrīdēt pietiekami tiešas cēloņsakarības pastāvēšanu starp atbildētāju rīcību un zaudējumiem, ko cietušas prasītājas pēc papildu nodevu ieviešanas.

- 191 Tādējādi ir jāatzīst, ka pastāv tieša cēloņsakarība starp atbildētāju iestāžu rīcību attiecībā uz banānu importu Kopienā, no vienas puses, un zaudējumiem, ko cietušas prasītājas ASV papildu muitas nodevu ieviešanas dēļ, no otras puses.

Par ciesto zaudējumu neparasto un īpašo raksturu

— Lietas dalībnieku argumenti

- 192 Prasītājas uzskata, ka ciestajiem zaudējumiem ir neparasts un īpašs raksturs, jo atbildētāju iestāžu rīcībā ir saskatāma divkārša diskriminācija.
- 193 Pirmkārt, papildu muitas nodevas attiecas uz ļoti konkrētu uzņēmēju kategoriju, kas ietverti ASV administrācijas izveidotajā speciālajā sarakstā.
- 194 Prasītājas salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem ir bijušas diskriminācijas objekts, kas tikušas sodītas ar pretpasākumiem, jo tām vienām pašām bija jāsedz gandrīz 6 % no kopējās summas — 191,4 miljoniem USD, kas norādīta ASV valdības lēmumā par pretpasākumu ieviešanu.
- 195 Prasītājas jebkurā gadījumā uzskata sevi par diskriminācijas upuriem ne tikai attiecībā uz uzņēmumiem, kas ražo industriālos akumulatorus, bet arī attiecībā uz visiem Kopienas uzņēmumiem, jo tie visi bija iespējamie sankciju objekti.

- 196 Otrkārt, prasītājas pasvītro, ka risku nevar uzskatīt par normālu uzņēmumam, kas nejaušības dēļ ir spiests pēkšņi samaksāt aizliedzošas eksporta nodevas pēc komerciālā strīda, kas radies citā darbības jomā.
- 197 Prasītājas piebilst, ka intereses uzturēt noteiktus banānu TKO noteikumus nav pamatoti kvalificējamās kā Kopienas vispārīgo pamatinteresu mērķis, kura svarīgums attaisnotu negatīvās sekas attiecībā uz noteiktiem uzņēmējiem. Jautājums ir nevis par banānu TKO darbības pārtraukšanu, bet par tās pielāgošanu PTO tiesiskajai kārtībai.
- 198 Atbildētājas iestādes atbild, ka nosacījumi zaudējumu kvalificēšanai par neparastiem un īpašiem šajā gadījumā nav izpildīti. Pirmkārt, prasītāju situācija ASV tirgū varēja tikt izmainīta jebkurā brīdī dalībvalstu vienpusējas rīcības rezultātā vai pēc Kopienas un ASV līguma. Otrkārt, ASV pasākumu skarto uzņēmēju loks nav tik ierobežots, lai to zaudējumus uzskatītu par neparastiem un īpašiem.
- 199 Indivīds cieš neparastus un īpašus zaudējumus tikai tad, ja tas cieš it īpaši vai savādāk un daudz smagāk nekā visi uzņēmēji (Tiesas 1984. gada 6. decembra spriedums lietā 59/83 *Biovilac/EEK, Recueil*, 4057. lpp., 28. punkts). Tomēr ASV papildu nodevas — tieši otrādi — vienādi skāra visus Kopienā ražoto akumulatoru eksportētājus uz ASV.
- 200 Lai gan Tiesa atzina noteiktu atbildību nesamērīgu zaudējumu dēļ, ko noteikti uzņēmēji cietuši pēc likumīgi pieņemtajiem tiesību aktiem (spriedums lietā *De Boer Buizen/Padome un Komisija*, minēts šā sprieduma 157. punktā, 17. punkts), —

atšķirībā no izskatāmās lietas runa bija par tiesību aktu, kas ierobežo tirdzniecību un ko pieņēmusi Kopena. Attiecīgajiem uzņēmumiem var izmaksāt atlīdzību tikai ar nosacījumu, ka tie ir cietuši nesamērīgus finansiālus zaudējumus salīdzinājumā ar citiem to pašu preču izplatītājiem.

- 201 ASV importa nodevu palielināšana, kas tika ieviesta piecus mēnešus pēc paziņojuma, nav uzskatāma par notikumu, kas kvalificējams kā neparasts, ne tikai tāpēc, ka PTO līgumi un pat — kopš 1947. gada — *GATT* nosaka iespēju mainīt nodevas atbilstoši *GATT* XXVIII pantam, bet arī tādēļ, ka dažādi komerciālās aizsardzības instrumenti darbojas līdzvērtīgi, palielinot nodevas.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

- 202 Attiecībā uz zaudējumiem, ko var ciest uzņēmēji Kapienu iestāžu darbības dēļ, tie, no vienas puses, ir neparasti, ja tie pārsniedz ekonomiskā riska robežas, kas ir neatņemama darbības daļa attiecīgajā sektorā, un, no otras puses, īpaši, ja tie nesamērīgi skar īpašu uzņēmēju kategoriju salīdzinājumā ar citiem uzņēmējiem (1998. gada 28. aprīļa spriedums lietā *Dorsch Consult/Padome* un Komisija, minēts šā sprieduma 155. punktā, 80. punkts, un spriedums lietā *Afrikanische Frucht-Compagnie* un *Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Padome* un Komisija, minēts šā sprieduma 89. punktā, 151. punkts).
- 203 Šajā gadījumā netika pierādīts, ka tādēļ, ka Kapienu banānu importa režīms neatbilda PTO līgumiem, prasītājas ir cietušas zaudējumus, kas pārsniedz tāda riska robežas, kurš ir eksportēšanas darbības neatņemama daļa.

- 204 Taisnība — kā tas ir norādīts Līguma par PTO izveidošanu preambulā — tā mērķis ir izveidot daudzpusēju integrētu tirdzniecības sistēmu, kas ietvertu agrāko tirdzniecības liberalizācijas mēģinājumu rezultātus.
- 205 Tomēr ir jāatzīst, ka iespējamība, kāda ir šajā gadījumā — ka tarifu koncesijas tiks pārtrauktas, kuru paredz PTO līgumi, ir pastāvošās starptautiskās tirdzniecības sistēmas neatņemama sastāvdaļa. Līdz ar to šis pārbaudījums ir obligāti jāuzņemas jebkuram uzņēmējam, kas nolemj tirgot savas preces viena no PTO dalībniekiem tirgū.
- 206 Kā to norādīja pašas prasītājas — arbitru 1999. gada 9. aprīļa lēmumā tika pasvītots, ka VSN 22. panta 1. punkta, kas ir saistīts ar koncesiju pārtraukšanu, pagaidu raksturs norāda uz to, ka tā mērķis ir mudināt vainīgo PTO dalībnieku ievērot SNI rekomendācijas un lēmumus.
- 207 Turklāt no VSN, kas ir starptautisks instruments, kura priekšmets ir reklāmas pasākumu veikšana, kas būtu pienācīgi, lai nodrošinātu Kopienas uzņēmēju informētību, 22. panta 3. punkta b) un c) apakšpunkta izriet, ka dalībnieks, kas iesniedzis sūdzību PTO, var lūgt pārtraukt koncesijas vai citas saistības citās nozarēs nekā tā, kurā komisija vai apelācijas institūcija ir konstatējusi pārkāpumu no attiecīgā dalībnieka puses, — vai tas būtu atbilstoši tam pašam līgumam vai citam PTO līgumam.
- 208 Līdz ar to prasītājas nepamatoti apgalvo, ka nevar uzskatīt par parastu risku, ka var tikt piemēroti pretpasākumi no trešo valstu puses tāda strīda dēļ, kas radies pilnīgi citā nozarē.

- 209 Līdz ar to riski, kas var pastāvēt tādēļ, ka prasītājas tirgo akumulatorus ASV tirgū, nav uzskatāmi par atšķirīgiem no parastajām nejausībām starptautiskajā tirdzniecībā tās pašreizējā organizācijas stāvoklī.
- 210 Turklāt prasītājas pašas savos rakstiskajos dokumentos ir atzīmējušas, ka tarifu koncesijas, kas tika pārrunātas ar ASV samazinātu importa nodevu formā ar 3,5 % likmi, nebija negrozāmas.
- 211 Tādējādi apstākļos, kādi ir šajā gadījumā, prasītāju ciestie zaudējumi nav kvalificējami kā neparasti.
- 212 Šāda atziņa ir pietiekama, lai izslēgtu jebkādas tiesības uz atlīdzību uz šā pamata. Tādējādi Pirmās instances tiesai nav jāspriež par nosacījumu, saskaņā ar kuru zaudējumiem jābūt īpašiem.
- 213 No tā izriet, ka ir jānoraida prasītāju prasība par zaudējumu atlīdzību, kas ir pamatota ar Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības sistēmu, ja tās iestādes nav rīkojušās nelikumīgi.
- 214 No visa iepriekš minētā izriet, ka prasība ir pilnībā jānoraida kā nepamatota.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 215 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 216 Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tām ir jāsedz savi tiesāšanās izdevumi, kā arī jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi, kas radušies Padomei un Komisijai, atbilstoši prasījumiem, ko abas atbildētājas iestādes izvirzījušas šajā sakarā.
- 217 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 4. punkta pirmajai daļai dalībvalstis, kas iestājas lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.
- 218 Līdz ar to Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (virspalāta)

nospiež:

1) prasību noraidīt;

2) prasītājas sedz savus, kā arī atlīdzina Padomes un Komisijas tiesāšanās izdevumus;

3) Spānijas Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Vesterdorf

Lindh

Azizi

Pirrung

Legal

García-Valdecasas

Tiili

Cooke

Meij

Vilaras

Forwood

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2005. gada 14. decembrī.

Sekretārs

Priekšsēdētājs

E. Coulon

B. Vesterdorf

Satura rādītājs

Atbilstošās tiesību normas	II - 5400
Prāvas rašanās fakti	II - 5407
Process	II - 5415
Lietas dalībnieku prasījumi	II - 5417
Par pieņemamību	II - 5418
Par prasības pieteikuma neatbilstību Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām	II - 5419
Lietas dalībnieku argumenti	II - 5419
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5420
Par Pirmās instances tiesas kompetenci	II - 5421
Lietas dalībnieku argumenti	II - 5421
Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5422
Par lietas būtību	II - 5424
Par Kopienas atbildību par tās iestāžu nelikumīgu rīcību	II - 5424
Lietas dalībnieku argumenti	II - 5425
— Par nelikumībām, kas tiek pārmestas atbildētājām iestādēm	II - 5425
— Par tiesību normu, ko atbildētājas, iespējams, nav ievērojušas, juridisko dabu	II - 5428
— Par, iespējams, nodarīto pārkāpumu smagumu	II - 5429
	II - 5457

Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5430
— Par sākotnēju jautājumu — vai var atsaukties uz PTO noteikumiem ..	II - 5430
— Par izņēmumu, kas saistīts ar nodomu izpildīt īpašu pienākumu, ko dalībnieks uzņēmis PTO ietvaros	II - 5432
— Par izņēmumu, kas pamatots ar skaidri izteiktu atsauci uz konkrētām PTO līgumu tiesību normām	II - 5438
Par dalībvalstu ārpuslīgumiskās atbildības sistēmas piemērošanu pēc analogijas	II - 5440
Par Kopienas atbildību, ja tās iestāžu rīcība nav nelikumīga	II - 5441
Par Kopienas ārpuslīgumiskās atbildības principu, ja tās iestāžu rīcība nav nelikumīga	II - 5441
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 5441
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5442
Par patiesu un konkrētu zaudējumu pastāvēšanu	II - 5443
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 5443
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5444
Par cēloņsakarību starp ciestajiem zaudējumiem un atbildētāju iestāžu rīcību ..	II - 5445
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 5445
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5447
Par ciesto zaudējumu neparasto un īpašo raksturu	II - 5450
— Lietas dalībnieku argumenti	II - 5450
— Pirmās instances tiesas vērtējums	II - 5452
Par tiesāšanās izdevumiem	II - 5455